

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.49.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Po sovjetizaciji Baltika

Mimo razpleta vojne med Anglijo in velesilama osi, ki stopa sedaj v odločilno fazo in ki je v središču svetovne pozornosti, je bil najpomembnejši dogodek zadnjega časa notranji preobrat v baltičkih državah. Nastopil je brz po novem vkorakanju pomnoženih sovjetskih čet v te države. Preobrat se je izvršil korektno. Sovjetska vlada je svoje vkorakanje utemeljila z nelojalnim zadržanjem dotedanjih baltičkih vlad. Povsem logično je bilo, da so nasprotniki teh vlad, ki so bile vse več ali manj avtoritarne, dobili poguma za svoje opozicijsko nastopanje in so tudi s pouličnimi manifestacijami dosegli sestavo novih vlad. Komaj more biti dvoma, da je bila taka procedura dogovorjena. Oblast so dobile v roke levicarske struje, razpisane so bile nove volitve, v njih pa je delavska fronta dose la po objavljenih poročilih ogromno večino. Ko so razglasili volilne rezultate, so se pojavili klenci po sovjetizaciji in po priključku v sestav Zveze socialističnih sovjetskih republik. Domala povsem po istem vzorcu so se razvijali dogodki v vseh treh republikah, bodisi v Litvi, ki je bila najprej prizadeta, kakor tudi v Latviji ter Estiji. Klenci po priključku k sovjetski zvezi so se pojavili nekako istočasno v vseh treh baltičkih državah in nič več ni moglo biti dvoma, da se bo vključitev dejansko izvedla v najkrajšem času. Tako se je pravkar zares tudi zgodilo.

S tem je zaključen proces razširitve Sovjetske unije na obale Baltičkega morja. Komaj je mogoče dvomiti o tem, da so imeli v Moskvi že od vsega početka izdelan načrt popolne prilagoditve. Zakaj po pravici so od vseh strani naglašali, kako težko si je predstavljati, da bi mogla skupno v simbiozi vztrajati oba sistema, sistem sovjetskih posadk v režimu avtoritarnih političnih prilik. Vprašanje je sedaj dobilo svojo rešitev, ki se ji pač nihče ne tudi, saj je videti prirodna in pričakovana. Velika Rusija v moderni obliki Zveze sovjetskih republik se zdaj razširja na obale Baltičkega morja, kjer si je bila že lansko jesen zagotovila izpostavljenе vojaške postojanke.

Prvo veliko vprašanje, ki si ga svet ob tem zastavlja, je negotovost, ali je to zaključek procesa, ali samo ena od stopenj do končnega cilja, ki še ni dosežen. Ze v prvih diplomatskih korakih, s katerimi je Moskva začela svoje najnovejše prodiranje v Litvo, je bilo naznačenih nekaj potez, ki so merile na Finsko. Jasnó je bilo iz njih, da Moskva finski vladi ne zaupa. Splošno se je pričakovalo, da bo tudi na Finskem sledil nov moskovski nastop, ki bo severno državo še bolj navezal na Zvezo sovjetskih republik. Dosedaj se na presenečenje to še ni zgodilo. Pač pa so se jele čim dalje močnejše postavljati zahteve, da se mora notranji politični red na Finskem spremeniti in med Finci so se jele bolj levo usmerjene stranke in struje krepkeje oglašati. Do kod bo vodil ta proces, je danes še povsem negotovo, izključevati ni mogoče možnosti, da se ne bi stopnjeval po vzorcu v malih treh baltičkih republikah. Hkrati so se s sovjetske strani podčrtavale pritožbe, da Finci dogovorjeno železnico gradijo mnogo prepočasi. Končno se je v zadnjih dneh zopet pojavila sovjetska zahteva po Aalandskem otočju, toda doslej o tem še ni bilo razglašeno uradno potrdilo. Več glede Finske doslej še ni aktualnega na znanj. Po vseh izkušnjah glede sovjetske zunanje politike je komaj mogoče dvomiti, da svoje pozicije ob Baltičkem morju ne smatra še za dovolj zagotovljeno, dokler mora še računati s samostojnimi možnostmi na Finskem, kljub osvojitvam na Karelijski ožini in kljub močni poziciji v Hangoju.

V svojem zadnjem govoru je Hitler posebej poudaril, da imata Nemčija in Sovjetska unija natančno dogovorjene interesne sfere. Nedvomno se ta izjava nanaša tudi na Baltik. Po zadržanju Berlina v dobi sovjetsko-finske vojne je jasno, da ta popolnoma prepušča finske postojanke Rusiji. Več o tem razglablja nima dosti praktičnega smisla. saj živimo hitro in preko noči nas more kak nov dogodek postaviti pred novo spremembo v naznačeni smeri.

Vselej, kadar se je postavljalo na dnevni red vprašanje ruske sfere na Baltiku, je stopilo v ospredje tudi staro vprašanje o ruskem dostopu do Atlantskega oceana preko severne Švedske in severne Norveške. Sedaj, ko je posestno stanje spričo nemške zasedbe na Norveškem in Danskem postavljeno na novo neznanko, ni mogoče zanikati, da se tudi v tem kompleksu problemov sovjetsko stališče ne more zanemarjati.

In ko je sedaj znana tudi v podrobnem nova razmejitev med Rumunijo ter Sovjetsko zvezo, se je še bolj potrdilo, da je nova meja močno strateška. Zakaj v Bukovini je niso potegnili po narodnostnem kriteriju, marveč so najjužnejše ukrajinske vasi pustili Rumuniji,

Rumuni in Bolgari povabljeni v Nemčijo

V petek bo nemški zunanji minister Ribbentrop v Solnogradu konferiral z Gigurtom in Manoilescu, nato pa še s Filovom in Popovom o vprašanjih vseh treh držav

Berlin, 23. jul. br. (Stefani). Dopoldne je bilo službeno objavljeno, da sta bila rumunski ministrski predsednik Gigurtu in zunanji minister Manoilescu za petek povabljeni v Solnograd, kjer ju bo sprejel nemški zunanji minister Ribbentrop. Kmalu nato se je v vladnih krogih izvedelo, da sta bila prav tako za konec tega tedna od zunanjega ministrstva povabljeni v Nemčijo tudi bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov. Vest, da bo prišlo do pomembnih razgovorov med bolgarskimi, rumunskimi ter nemškimi državniki, je vzbudila v tukajšnjih diplomatskih krogih veliko pozornost.

Kolikor je bilo mogoče izvedeti, bo Ribbentrop govoril z rumunskima državnikoma o občem položaju v Rumuniji, o madžarskih in bolgarskih teritorialnih zahtevah napram njej, o rumunskih dobavah Nemčiji, ki so v zadnjem času nekoliko zastale, o notranjih trenjih v Rumuniji, ki niso v interesu osnih velesil, in bržkone tudi o nadaljnji akciji ruske propagande, ki jo je opaziti po raznih rumunskih krajih tudi še po odstopu Besarabije in severne Bukovine.

Bukarešta, 23. julija. A.A. (Stefani) Predsednik rumunske vlade Gigurtu in zunanji minister Manoilescu bosta odpotovala v Solnograd jutri zvečer. Sestanek med Ribbentropom, Gigurtom in Manoilescu bo v petek jutraj.

Bukarešta, 23. jul. z. Razgovorom, ki jih bodo imeli rumunski predstavniki z merodajnimi nemškimi činitelji, pripisujejo v rumunskih političnih krogih največji pomen. Nemški zunanji minister Ribbentrop bo vsekakor izkoristil to priliko, da pojasni zastopnikom Rumunije stališče Nemčije glede madžarskih zahtev, o katerih se je razpravljalo na nedavnem monakovskem sestanku med nemškimi in madžarskimi državniki.

Kralj Karol je sprejel danes v dolgi avdienci nemškega poslanca dr. Fabriciusa in takoj za njim ministrskega predsednika Gigurta.

Berlin, 23. jul. br. (CBC). V poučenih nemških krogih izjavljajo, da bodo razgovori, ki jih bodo imeli nemški državniki z bolgarskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom na eni ter rumunskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom na drugi strani, predstavljali nadaljevanje razprav, ki so jih imeli nemški državniki nedavno s predstavniki Madžarske v Monakovu. Pri tej priliki naj bi se uredili odnosi med Bolgarijo in Rumunijo.

Milan, 23. jul. z. Bukareški dopisnik »Corriere dela Sera« piše, da predstavlja potovanje Gigurta in Manoilescu v Solnograd na sestanek z Ribbentropom prvo posledico približanja Rumunije državam osi. Rumunska vlada je zelo vzradoščena nad tem povabilom in je prepričana, da bo ta sestanek velikega pomena za novi red na Balkanu.

Podkarpatska Rusija dobi avtonomijo

Budimpešta, 23. julija. A.A. (Stefani) Madžarska vlada je predložila parlamentu zakonski predlog o avtonomiji Podkarpatske Rusije. Predlog določa širo avtonomijo, kar pa se ne bo zgodilo na škodo državne celote. Osnutek nosi naslov: Zakon o vojvodini Karpatski in njeni samoupravi.

Gafencova misija v Moskvi

Bukarešta, 23. jul. z. (Exchange Telegraph) Na merodajnem mestu potrjujejo, da je sovjetski poslanik Lavrentjev v soboto izročil rumunski vladi noto sovjetske vlade, v kateri izraža sovjetska vlada svoje negodovanje zaradi raznih pojavov v Rumuniji. V razgovoru z zunanjim ministrom je sovjetski poslanik sporočil željo sovjetske vlade, da bi prišla v Rumunijo na krmlno ljudska vlada, ki bi imela več razumevanja za sodelovanje med Rumunijo in Sovjetsko Rusijo.

Bukarešta, 23. jul. z. United Press poroča po informacijah iz dobro poučenih

a zato priključiti na rusko stran okrožja v najsevernejši Moldaviji, da dobijo s tem izravnano črto, ki ojačuje sovjetsko pozicijo na Karpatih. Ni treba posebej opozarjati na nagibe take razmejitve, zadostuje naj, da jo ugotovimo. Tudi se še ne more reči, kako gledajo v Moskvi na sedanje meje na Karpatih, pa kak pomen pripisujejo še preostalemu ukrajinskemu prebivalstvu, ki je ostalo tostran Karpatov, v Podkarpatski Rusiji. Vsekakor ni mogoče dvomiti o tem, da bi poseg sovjetske moči preko Karpatov v obrobne dele velike ravnine ob zgornji Tisi ne mogel ostati osamljeno dejanje, marveč da bi pomenil del večje in mnogo bolj komplicirane akcije, nego je bil nastop bodisi v Besarabiji ali v Baltiku. Očitno je, da Madžarska tu nekaj sluti in hiti zato z ureditvijo avtonomije v Podkarpatski Rusiji.

Medtem ko so pozicije v dosedaj obravnavanih področjih v glavnem dokaj pojasnjene in opredeljene, pa vlada še vedno popolna nejasnost glede bodočega razvoja v Bližnjem orientu. Kaj bo tu s staro rusko tezo o zaključenem

krogov, da bo odšel bivši zunanji minister Gafencu v Moskvo v posebni misli. Njegovo imenovanje za poslanika je samo prehodno in naj prikrije pravi namen njegovega odhoda v Moskvo. Neki član rumunske vlade je izjavil dopisniku »United Press«, da se je o potovanju Gafenca v Moskvo razpravljalo že več tednov in da je sedaj napočil ugoden trenutek. V diplomatskih krogih pripisujejo potovanju Gafenca v Moskvo v pričakovanju neposrednega »pripada med Nemčijo in Anglijo še prav poseben pomen. Splošno vlada v bukareških diplomatskih krogih prepričanje, da je to potovanje v nemščinski zvezi z novimi zahtevami, ki jih je postavila Rumuniji Sovjetska Rusija.

Položaj nemške manjšine v Rumuniji

Temišvar, 23. jul. o Nemški listi poročajo, da se je vodja Nemcev v Rumuniji sporazumel z rumunsko vlado glede položaja nemške manjšine v vojaških stvarih. Rekvizicije pri Nemcih v Rumuniji se

žarsko vojsko vsega krščanstva v pomoč Veliki Britaniji.

Berlin, 23. jul. br. (CBC). V merodajnih nemških krogih izjavljajo, da je z večeršnjim govorom zunanjega ministra lorda Halifaxa padla odločitev o nadaljevanju vojne med Nemčijo in Anglijo. Kancelar Hitler smatra večeršnji govor lorda Halifaxa za uradni odgovor angleške vlade na njegov zadnji apel. Politično diplomatska faza vojne, ki se je pričela s podpisom premirja s Francijo, je s tem končana. Sedaj bo moralo odločiti orožje in Anglija bo nosila odgovornost za nadaljevanje vojne, kakor jo nosi tudi za začetek te vojne.

V merodajnih nemških krogih označujejo lorda Halifaxa in Churchillja za grobarja Anglije. Anglija ni hotela poslušati Hitlerja, zato se bo morala pokoriti nemškemu orožju. Zgodovina bo pokazala, kako zelo se motijo Halifax in vsi oni v Londonu, ki se zanašajo na pomoč drugih držav. V Londonu računajo na pomoč Amerike, toda kmalu se bodo lahko prepričali, da bo ostalo vse samo pri besedah. Nemčija nima ničesar več povedati. Odslej ne bo več govorov in izjav, odslej bo govorilo samo orožje.

Ogorčenje v Italiji

Rim, 23. jul. j. (Stefani). Radijski govor lorda Halifaxa imenuje današnji jutrnji italijanski tisk gladek »ne«, ki je bil okrašen zgolj z nekaterimi lepotilnimi, na drugi strani pa tudi bogokletnimi frazami. V svojem negativnem in jezuitskem odgovoru na apel vodje rajha — pravi »Popolo di Roma«, je angleški zunanji minister poskušal kritizirati Hitlerjeve predloge s tem, da jih je skušal označiti kot mirovne ponudbe brez pravične podlage. V ostalem se lahko smatrajo Halifaxove izjave o tem, kako namerava Anglija Hitlerjeve načrte postaviti na glavo ter organizirati križarsko vojno vsega krščanstva »šesto kolono molitve« smešno govorčenje, nevedno velikega imperija.

Na splošno je Halifaxov odgovor napravil v italijanski javnosti skrajno slab vtis. Po Halifaxovih besedah je postalo očitno, da se demokratska mentaliteta Angležev nikakor ne more prilagoditi današnji stvarnosti. Halifaxovih besed ni mogoče smatrati za realen odgovor na historični Hitlerjev govor. Izvajanje angleške zunanje ministrstva so bila bolj podobna priditji, ki pa se upravičeno sme kvalificirati za bogokletje. zlasti v tistem delu, kjer se je zunanji minister države, ki šteje največ Židov, skliceval na božjo pomoč, ki naj bi zajamčila nadaljnje trajanje hegemonističnega sistema, ter v tistih besedah, kjer je Halifax omenil kri-

čnem morju, ki pomeni, da morajo biti v istih rokah z morjem tudi vrata do njega, je še nenačeto vprašanje. Nekdaj v carski dobi so težili po ožinah kot po oknu v svet, da o pravoslavni težnjah po cerkvi sv. Sofije niti ne govorimo. Dandanes se o tem oknu govori kot o ključu do vrat, skozi katera je računati s sovražnimi udornimi poskusi. Lani jeseni je bilo v nemškem časopisju mnogo pisanja o sovjetskih ekspanzivnih težnjah na Bližnjem vzhodu in v Prednji Aziji. Ta namigavanja so se tolmačila kot poskus, zaplesti Sovjetsko unijo v večje konflikte z Veliko Britanijo. Toda nič takega se ni zgodilo, kar bi bilo obe veliki sili približalo sgornu na onih področjih. Sedaj stoji Anglija pred odločilno borbo. Morda se more prav bližnja bodočnost smatrati kot izhodišče za eventualne nove sovjetske nastope v tem področju. Toda pri tem bi bilo treba vzeti v poštev dejstvo, da se uveljavlja kot pretendent v pomorski poziciji sredozemska velesila, ki je lansko jesen ponovno postavljala svoj ugovor zoper možnosti sovjetske ekspanzije na vzhodni Mediteran.

bodo v bodoče opustile. Nemško prebivalstvo bo imelo pravico do enake oborožitve kakor rumunsko.

Poostrena cenzura v Turčiji

Carigrad, 23. jul. br. (Stefani). Davi je bila v Ankari izdana zakonska uredba, po kateri sme turški tisk do konca sedanje vojne objavljati vesti o diplomatskih in vojaških dogodkih izključno le, če so kontrolirane od Anatolske agencije ali od generalne direkcije za tuji tisk. Posebno velja to za vesti, ki se nanašajo na Veliko Britanijo, Italijo, Nemčijo in Rusijo.

Bivši bolgarski generalisim v Parizu

Berlin, 23. julija. A.A. (DNB) Vojaški poveljnik Pariza je sprejel bivšega generalisima bolgarske vojske v svetovni vojni generala Žekova, ki so mu bile ob tej priliki izkazane vojaške časti.

London, 23. julija. A.A. (Reuter) Moskovski radio poroča, da je v Reni v Besa-

žarsko vojsko vsega krščanstva v pomoč Veliki Britaniji.

Opoldanski rimski listi ogorčeno obsojajo bogokletne besede v Halifaxovem govoru. »Il Piccolo« ostro apostrofira groteskno protislovje, v katerih se farizejska in židovska plutokracija v molitvi obrača k bogu pravice. »Tevere« ironizira sklicevanje lorda Halifaxa na šesto kolono, katere naloga bo moliti za to, da pride do miru, združenega s pravico. Mir s pravico je originalna koncepcija duceja in noben Anglež nima pravice pronagirati tega izraza. Kar se pa tiče šeste kolone, je »Tevere« mnenja, da bo tistih kolon, ki bodo od vseh strani nagrmile na Veliko Britanijo, mnogo več, kakor pa samo šest.

Vtis v Ameriki

New York, 23. jul. j. (DNB). Sinočnji govor ameriškega zunanjega ministra lorda Halifaxa objavljajo današnji ameriški jutrnji listi pod velikimi naslovi Splošno mnenje ameriškega tiska je, da pomeni

ko vprašanje o gibanju za ustanovitev »molčečih kolon«. Izjavil je med drugim, da ima gibanje dober in pameten cilj, da bi namreč preprečilo razgovore vojnega značaja ter defetističnega značaja. Toda težko bo to misel izpeljati. Na ta način bi prišli do tega, da bi preprečili pametne razprave o vojnih vprašanjih. Toda vlada je srečna, da je javno mnenje pravilno razumelo potrebo stvarne in lojalne razprave o vojni, ki pa ne žali državnih interjev.

Priznanje provizorične češke vlade v Londonu — Ali bi se Anglija revanžirala za napade na London z napadom na Berlin in Rim?

London, 23. jul. j. (Reuter). V spodnji zbornici je ministrski predsednik Churchill danes izjavil, da je angleška vlada 21. julija priznala novo konstituirano provizorično češko vlado v Londonu.

Na vprašanje nekega poslanca, kakšne ukrepe je izdala vlada za primer sovražnih zračnih napadov na London in ali ima vlada v načrtu tudi kakšne povračilne akcije in sicer ne samo na Berlin, marveč tudi na Rim, je Churchill odgovoril: »Mislim, da ne bomo mnogo pridobili, ako se v spodnji zbornici zastavljajo vprašanja te vrste. Ako bi se moj odgovor glasil negativno, potem bi to samo odstranilo preventivni faktor, ki bi utegnil sovražnika odvrti od njegove namere. Ako bi bil odgovor pozitiven, bi to pomenilo samo izzivanje sovražnika, da bi svoje priprave še bolj potencial, kar bi samo otežkočilo nalogo naših letalcev.«

Churchill je nato pripomnil k revanšnim akcijam v primeru zračnega napada na London, »da ima sovražnik iz svoje proste volje navado, da rad po različnih poteh obvešča in daje pojasnila o svojih namerah, toda ta pojasnila so se doslej izkazala vsa za napačna in se dajejo bolj zaradi tega, da bi nas zavedla v zmotu. Zelo bom obžaloval, ako se bo kak poslanec v bodoče še obračal name za pojasnila o nameravanih vojaških operacijah, ki bi me prislile oziroma izvabile k zgoraj omenjeni taktiki.«

K pričetku proračunske debate je finančni minister Kingsley Wood o priliki predloga za dovolitev dodatnih kreditov izjavil: »Nam vsem so znani vzroki, zakaj je ponovno nastala potreba, da si ustvarimo naknadno pregled čez naš finančni položaj ter da nemudoma sklepamo o ukrepih, ki so v tej zvezi potrebni. Pri predložitvi proračuna v aprilu je bilo spodnji zbornici sporočeno, da se bo z vso rezervo provizorični iznos za naše vojne potrebe v tekočem letu zvišal za dve milijardi funtov sterlingov. Vojni izdatki v zadnjih tednih so znašali povprečno po 50 milijonov funtov sterlingov tedensko in poslednje številke, ki so mi prišle vroko, kažejo, da so znašali izdatki v zadnjih štirih tednih do 20. julija celo po 57 milijonov funtov sterlingov tedensko. Na ta način bodo znašale naše vojne datjave za vse leto 2800 milijonov funtov sterlingov in prav mogoče je, da se bo celo ta številka morala še naknadno zvečati.«

London, 23. jul. A.A. (Reuter) Ministrski predsednik Churchill je odgovoril na današnji seji spodnjega doma tudi na ne-

rabijsi prispela sovjetska komisija, ki bo pripravila vse potrebno za obnovo blagovnega in potniškega prometa na spodnjem Dunavu.

★

Ciano — Ribbentropu

Berlin, 23. julija. A.A. (DNB) Italijanski zunanji minister Ciano je poslal nemškemu ministru naslednjo brzojavko: Ko zapuščam nemško ozemlje, ponavljam svojo najiskrenejšo hvaležnost za pristržno gostoljubje, ki sem ga bil deležen. Prosim vas, da izvolite tolmáčiti vodji moja čustva vdanosti in moje globoko zadovoljstvo, da sem mogel prisostvovati seji državnega zbora z dne 19. julija, ki je bila zaključena z govorom vašega velikega šefa in vojskovodje o najnovejši zmagi s slavo ovenčane oborožene sile in ki je potrdila nerazdružljivo zvezo, ki veže nacionalno socialistično Nemčijo s fašistično Italijo. Ta seja je bila zmagoslavje naše skupne stvari.

Halifaxov govor odločno zavrnitev Hitlerjeve ponudbe. Listi zlasti poudarjajo tisti del govora, kjer je zunanji minister Halifax naglasil da se bo Anglija borila naprej, dokler ne bo ponovno zažamčena njena lastna svoboda kakor tudi svoboda drugih narodov. V podkreplilo odločnosti, ki veje iz Halifaxovega govora, prinašajo newyorški listi iz Londona obširna poročila o pojačenih napadih angleškega letalstva na Nemčijo ter pripominjajo, da sodelujejo pri teh napadih tudi francoski letalci, ki so pribežali v Anglijo. Listi omenjajo tudi nove angleške mlinke za pore na strateški važnih morskih prehodih britanskega otočja. »Newyork Times« naglašja, da niso toliko važne podrobnosti, kako si Anglija zamišlja od Halifaxa naglašene obrambe Anglije, marveč je bolj važno to, da stoji Anglija na braniku nezlomljenega pozuma in ponosno dvignjene glave. Tako trdna volja in odločnost pomeni slino močno orožje za predstoječo borbo.

Tako nemški kakor tudi italijanski tisk poudarjata, da sedaj ni drugega izhoda, kakor da med Anglijo in Nemčijo odloči orožje

žarsko vojsko vsega krščanstva v pomoč Veliki Britaniji.

Opoldanski rimski listi ogorčeno obsojajo bogokletne besede v Halifaxovem govoru. »Il Piccolo« ostro apostrofira groteskno protislovje, v katerih se farizejska in židovska plutokracija v molitvi obrača k bogu pravice. »Tevere« ironizira sklicevanje lorda Halifaxa na šesto kolono, katere naloga bo moliti za to, da pride do miru, združenega s pravico. Mir s pravico je originalna koncepcija duceja in noben Anglež nima pravice pronagirati tega izraza. Kar se pa tiče šeste kolone, je »Tevere« mnenja, da bo tistih kolon, ki bodo od vseh strani nagrmile na Veliko Britanijo, mnogo več, kakor pa samo šest.

ko vprašanje o gibanju za ustanovitev »molčečih kolon«. Izjavil je med drugim, da ima gibanje dober in pameten cilj, da bi namreč preprečilo razgovore vojnega značaja ter defetističnega značaja. Toda težko bo to misel izpeljati. Na ta način bi prišli do tega, da bi preprečili pametne razprave o vojnih vprašanjih. Toda vlada je srečna, da je javno mnenje pravilno razumelo potrebo stvarne in lojalne razprave o vojni, ki pa ne žali državnih interjev.

Priznanje provizorične češke vlade v Londonu — Ali bi se Anglija revanžirala za napade na London z napadom na Berlin in Rim?

London, 23. jul. j. (Reuter). V spodnji zbornici je ministrski predsednik Churchill danes izjavil, da je angleška vlada 21. julija priznala novo konstituirano provizorično češko vlado v Londonu.

Na vprašanje nekega poslanca, kakšne ukrepe je izdala vlada za primer sovražnih zračnih napadov na London in ali ima vlada v načrtu tudi kakšne povračilne akcije in sicer ne samo na Berlin, marveč tudi na Rim, je Churchill odgovoril: »Mislim, da ne bomo mnogo pridobili, ako se v spodnji zbornici zastavljajo vprašanja te vrste. Ako bi se moj odgovor glasil negativno, potem bi to samo odstranilo preventivni faktor, ki bi utegnil sovražnika odvrti od njegove namere. Ako bi bil odgovor pozitiven, bi to pomenilo samo izzivanje sovražnika, da bi svoje priprave še bolj potencial, kar bi samo otežkočilo nalogo naših letalcev.«

Churchill je nato pripomnil k revanšnim akcijam v primeru zračnega napada na London, »da ima sovražnik iz svoje proste volje navado, da rad po različnih poteh obvešča in daje pojasnila o svojih namerah, toda ta pojasnila so se doslej izkazala vsa za napačna in se dajejo bolj zaradi tega, da bi nas zavedla v zmotu. Zelo bom obžaloval, ako se bo kak poslanec v bodoče še obračal name za pojasnila o nameravanih vojaških operacijah, ki bi me prislile oziroma izvabile k zgoraj omenjeni taktiki.«

K pričetku proračunske debate je finančni minister Kingsley Wood o priliki predloga za dovolitev dodatnih kreditov izjavil: »Nam vsem so znani vzroki, zakaj je ponovno nastala potreba, da si ustvarimo naknadno pregled čez naš finančni položaj ter da nemudoma sklepamo o ukrepih, ki so v tej zvezi potrebni. Pri predložitvi proračuna v aprilu je bilo spodnji zbornici sporočeno, da se bo z vso rezervo provizorični iznos za naše vojne potrebe v tekočem letu zvišal za dve milijardi funtov sterlingov. Vojni izdatki v zadnjih tednih so znašali povprečno po 50 milijonov funtov sterlingov tedensko in poslednje številke, ki so mi prišle vroko, kažejo, da so znašali izdatki v zadnjih štirih tednih do 20. julija celo po 57 milijonov funtov sterlingov tedensko. Na ta način bodo znašale naše vojne datjave za vse leto 2800 milijonov funtov sterlingov in prav mogoče je, da se bo celo ta številka morala še naknadno zvečati.«

London, 23. jul. A.A. (Reuter) Ministrski predsednik Churchill je odgovoril na današnji seji spodnjega doma tudi na ne-

Angleška prostovoljska vojska šteje 130.000 mož

London, 23. jul. j. (Reuter). Minister Eden je izjavil danes v spodnji zbornici, da organizacija prostovoljskega kora za krajevno obrambo, ki ji bo poverjena lokalna obramba Anglije, naglo napreduje. Prostovoljska armada šteje sedaj že 130.000 mož in bo treba novo rekrutiranje od časa do časa ustaviti, da se bo dosedanja armada lahko temeljito opremila in izvežbala.

New York, 23. jul. br. (Stefani). Listi objavljajo danes daljša poročila, kako se v Angliji pripravljajo na nemški napad. Po vseh krajih se tudi že civilisti vežbajo v rabi orožja. Kmalu bo vsa Anglija pripravljena tudi na eventualno četniško vojno z nemškimi padalci. Tudi vsi nemobilizirani člani spodnje zbornice se na dvorišču westminstrske palače intenzivno vadijo v streljanju. Angleški oficirji instruirajo v rabi orožja celo angleškansko duhovščino. Ameriški listi objavljajo tudi slike o strelskih vajah civilistov.

„Maginotova črta Amerike“

Govor angleškega veleposlanika v Washingtonu o položaju, ki bi nastal za Ameriko, ako bi bila poražena Anglija

New York, 23. julija. j. (AR). Angleški poslanik lord Lothian v Washingtonu je imel v ameriškem radiu govor, v katerem je imenoval Anglijo »Maginotovo črto Amerike« ter nato izjavil:

Ako bo mogla Anglija vzdržati še dve leti sedanje vojne, potem bodo Zedinjene države pridobile dovolj časa za svojo oborožitev in bodo s tem ustvarjeni pogoji in izgledi za končno zmago. Upam, da bo Anglija odbila in zadržala nemški napad do nastopa jesenskega vremena ki bo onemogočil nadaljevanje ofenzive. Anglija je pred izredno težavnim problemom, kako naj se uspešno postavi v bran nemškemu napadu. Anglija potrebuje v prvi vrsti nujno novih rušilcev in brzih borbenih čolnov. Potrebovala bi jih takoj najmanj 100, ako bi si jih mogla kje oskrbeti. Naglo nabavljeno, bi to orožje lahko pomenilo zmago, oziroma bi Angleže vsej lahko ubranilo pred porazom.

Lord Lothian je nato v temnih barvah

risal položaj, v katerega bi prišle Zedinjene države v primeru, da bi Anglija v bližnji borbi podlegla in bi si Nemčija prisvojila bogastvo britanske imperije, še preden bi mogle Zedinjene države zadostno ojačiti svojo vojsko, mornarico in svojo zračno silo. Zedinjene države morajo končno doumeti, da je obstoj Anglije in njene mornarice življenjsko važno vprašanje Amerike vse dotlej, dokler ne bo Rooseveltov oborožitveni načrt do kraja uresničen. Vprašanje, kakšne cilje bi imela nadalje angleška mornarica, je odveč, dokler je ta mornarica odločena braniti Gibraltar, Kapsko mesto in druge važne točke na Atlantiku, odkoder bi sovražnik lahko organiziral napade na ameriško ladjeplombo.

V svojem govoru je angleški poslanik tudi izjavil, da bo Anglija sklenila z Zedinjenimi državami poseben dogovor glede svojih ameriških posestev, tako da se bo vnaprej izognila nevarnosti, da bi te posesti prešle v sovražnikove roke.

Položaj v Gibraltarju

Po italijanskih vesteh so hudo poškodovani arzenal in več vojašnic, vodovod pa je porušen

Rim, 23. julija. j. (Stefani) Številni begunci, ki so prispeli iz Gibraltarja v Tanger, pripovedujejo, da so britanska oblastva v Gibraltarju sprito ponavljajočih se italijanskih zračnih napadov v veliki meri izgubila oblast nad položajem v Gibraltarju. Porošeni je bil tudi del naprav, ki oskrbujejo Gibraltar s pitno vodo. Pomankanje vode utegne imeti zdaleč poletni katastrofalne posledice, ker leži Gibraltar v pasu z izredno skromno močjo. Angleška oblastva so iznova odredila popolno evakuacijo Gibraltarja od civilnega prebivalstva.

Rim, 23. jul. e. (United Press). V teku preteklega tedna so angleške ladje izkrcale v Gibraltarju veliko število vojske in velike količine vojnega materiala, zlasti protiletalskih topov. Še vedno dovažajo Angležji v Gibraltar nove čete in nove transporte z vojnimi materiali. Dne 18. julija je neki angleški konvoj izkrcal 2 tisoč mož. Smatra se, da je zdelj v Gibraltarju okoli 10.000 angleških vojakov, ki so najmoderneje opremljeni. Iz istih virov

se je izvedelo, da se nahaja v gibraltarških zaporih večja skupina oseb, ki so obtožene, da pripadajo tako zvani peti koloni.

Madrid, 23. jul. j. (Stefani). Včeraj so se pojavila nad Gibraltarjem 2krat zaporedoma letala neznanega narodnosti, ki so v veliki višini preletela gibraltarske utrdbe. Kakor poročajo iz La Linee, so se letala pojavila nad Gibraltarjem ob 13.15 in drugič ob 14.30. Letala niso metala bomb. Angleško protiletalsko topništvo je takoj pričelo neznanca letala obstreljevati, vendar ni nobenega pogodilo.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 23. julija. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo danes opoldne naslednje vojno poročilo: Vseverni Afriki je letalstvo uspešno bombardiralo in razdejalo sovražne objekte na egiptski meji, posebno na področju okrog Marse Matruha in Siddi Barania. Vsa naša letala so se vrnila v svoja oporišča.

V vzhodni Afriki so naša letala znova uspešno bombardirala Walahir. Sovražnik je ponovno z letali napadel Direddavo, ne da bi povzročil kako škodo. En domačin je bil ubit.

Napetost v Siriji

se je tako stopnjevala, da je pričakovati oboroženega spopada med Angleži in Francozi

Carigrad, 23. jul. j. (T. O. P.). Kakor se doznava iz povsem zanesljivih virov, se je batni, da bo po večeršnjem napadu angleškega letalstva na francoske letalske baze v Siriji prišlo do odkritih sovražnih dejanj med Francozi in Angleži v Siriji. Po poročilih o tem zračnem napadu, ki so prišli v Carigrad, se je napetost v Siriji zaradi te angleške akcije tako zaostila, da je treba pričakovati resen obračun med tamkajšnjimi angleškimi in francoskimi vojnimi silami.

Po vesteh iz povsem zanesljivega vira se je sovražno razpoloženje med angleškimi in francoskimi četami v Siriji privikrat resno pokazalo ob priliki prihoda poljske legije v Palestino. Tedaj je prišlo do nesoglasij zaradi tega, ker poljske čete niso hotele Francozom vrniti orožja, ki so ga prejtele iz francoskih vojaških skladišč. Istočasno je generalisim vzhodne francoske armade, francoski general Mittelhauser, igral zelo dvorezno vlogo. Razglasil je sicer povelje maršala Petaina, po katerem bi se morala vzhodna armada demobilizirati, hkrati pa je v skupino drugih zarotnikov sabotalni izvršitev tega povelja ter je bil v dogovoru z angleškim poveljstvom, s katerim si je prizadeval spraviti Sirijo pod angleško kontrolo. Zaradi tega je prišel v navzkriž s francoskim

visokim komisarjem za Sirijo Puauxom, ki je o Mittelhauserjevem početju omenjuma poročal v Pariz. Sledilo je tajno potovanje generala Weyganda v Sirijo, ki se je končalo s tem, da je bil Mittelhauser odložen in aretiran. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Marday.

Pred povratnim poletom v Francijo je general Weygand kot reakcijo na dogodek pred Oronom odredil, da je treba angleški garniziji v Aleppu, ki se je pripravljala na povratak v Palestino, to prepričati in angleške čete po vseh vojaških principih cernirati v Aleppu. Toda predno je general Marday prispel v Sirijo, se je Mittelhauserju z angleško pomočjo posrečilo uiti iz zaporov in pobegniti v Palestino. Tako nato je poveljni angleških čet v Palestini stavil generalu Mardayu — čim je ta prispel v Sirijo, — ultimatum na izročitev 500 francoskih letal, ki so se nahajala na raznih letalskih oporiščih v Siriji. Po odklonitvi te zahteve je angleško letalstvo v napovedanem roku izvršilo napad na francoska letalska oporišča v Siriji. Angleško letalstvo je v nadaljnjem še dvakrat bombardiralo francoske letalske baze in po poslednjem napadu, ki je bil izvršen včeraj, je treba pričakovati, da bo prišlo v Siriji še do nadaljnjih spopadov med francosko in angleško vojno silo.

Iz nemške Bele knjige

Objava listin o zavezniških načrtih za vkorakanje v Belgijo in o možnosti razširjenja vojne na Balkan

Berlin, 23. julija. AA. (DNB). Dokument št. 32 šeste nemške Bele knjige govori o seji francoskega vojnega kabineta v aprilu 1940. Dokument pravi:

Predsednik vlade je dal informacije o položaju. Mnenje je, da je treba pri Narviku takoj kaj ukreniti, ker je železna ruda kapitalnega pomena za potek vojne. Zahteval je, naj se takoj vkrci ena divizija v Brestu z vsem potrebnim orožjem. Admiral Darlan je predložil vkorakanje v Belgijo, položitev plovnih min in napad na severovzhodnem bojišču. Reynaud je naprosil generala Gamelina za mnenje glede tega predloga. Gamelin se je izrazil za vpad v Belgijo. Predsednik vlade je opozoril Darlana, da ima sovražnik dvojno premoč nad zavezniki. Gamelin je nazvle temu ostal pri svoje zahtevi. Njemu se je priključil tudi general George. Sprejet je bil soglasno naslednji sklep:

1. Vlada se naproša, da zahteva odobritev belgijske vlade za operacije v Belgiji. 2. Čim bi prišel pristanek Belgije, bi se takoj pričele operacije. 3. Pred pričetkom operacij se polože rečne mine. 4. Francoska vlada bo sporočila norveški vladi, da lahko računa na francosko pomoč.

Dokument št. 33 vsebuje pismo vrhovnega poveljnika, generala Gamelina glavnemu poveljniku francoskih čet na Bližnjem vzhodu generalu Weygandu. Gamelin pravi v pismu. Naglasil ste mi potrebo ohraniti pri balkanskih državah voljo odpravnosti. Zahtevali ste, da vam pošljem dokler je S. Jozemsko morje še svobodno,

skupino lovskih letal, več skupin bombnikov, oddelke druge kolonialne divizije in dva bataljona oklopnih avtomobilov. Na seji dne 6. maja je vojni kabinet sklenil, da sedaj ni mogoče več poslati teh enot na Daljni vzhod iz naslednjih razlogov:

Vse izgleda, da bo Italija stopila v vojno proti zaveznikom. Preti torej nevarnost, da se borbe hitro razširijo tudi na naše vzhodno in verjetno tudi jugovzhodno bojišče ter so nam za te borbe potrebna vsa razpoložljiva sredstva. Ojačenje čet na Bližnjem vzhodu se torej ne zdi nujno, ker bi bil v primeru sovražnosti z Italijo prevoz čez Solun težaven. Razen tega nastaja vprašanje zagotovitve svobode prometa po Sredozemskem morju potom letalskih zaščit konvojov. Od vlade sem zahteval, da se vam zaupa poveljništvo na Balkanu nad vsemi zavezniškimi četami. Zahteval pa sem tudi, da se poveljništvo v vzhodnem delu Sredozemskega morja odvzame vrhovnemu poveljništvu francoskih pomorskih sil.

Dokument št. 35 vsebuje pismo francoskega generalnega štaba generalu Weygandu dne 27. maja glede operacij izkrcavanje v Solunu in ponovno glede zahtevanih ojačenj.

Dokument št. 36 vsebuje sporočilo Paula Reynauda Churchillu dne 24. maja, ki se nanaša na umik Angležev v nasprotju z odredbami generala Weyganda. Dokument pravi med drugim: Vi ste mi davi telegrafirali, da ste izdali povelje generalu Gortu, da se še nadalje drži načrta

general Weyganda. Toda general Weygand mi sporoča na osnovi neke brzogovorne generala Blancharda, da je angleška armada v nasprotju z načrtom in povelji sklenila umik v smeri proti morskim pristaniščem. Umik angleških čet je prišilil Weyganda, da je popolnoma spremenil načrte ter opustil svoj prvotni namen, da bi obnovil kontinuirano bojišče.

Poslanik Campbell v avdenci

London, 23. jul. j. (Reuter) Angleški kralj je danes sprejel v Buckinghamski palači v avdencio bivšega angleškega poslanika v Franciji sira Ronalda Campbella.

Položaj v nezasedeni Franciji

Moskva, 23. jul. (Tas.) Listi objavljajo poročila agencije Exchange Telegraph o položaju v nezasedenem delu Francije. To ozemlje obsega komaj eno tretjino celotne Francije in prideluje komaj eno osmino kmetijskih pridelkov, mora pa sedaj prehraniti več kot polovico vsega francoskega prebivalstva. Razen stalnega prebivalstva na tem ozemlju, je še nad 10 milijonov beguncev in nad 1.2 milijona demobiliziranih vojakov. V nezasedenem delu Francije ni niti premoga, niti težke industrije. Ker je to ozemlje docela odrezano od zasedenega dela Francije in od severnih afriških kolonij, je položaj v pogledu prehrane prebivalstva skrajno kritičen. To je podčrtal tudi minister Pietri v svojem nedavnem govoru po radiu, ko je naglasil, da primanjkuje živil, zlasti pa tudi premoga, olja in masti.

Angleška blokada Martiniquea

New York, 23. jul. j. (A. R.). Francoska komisija za nakup vojnega materiala je dala zastopnikom tiska nekatera pojasnila o pravem ozadju angleške blokade francoskega otoka Martiniquea. Gre za 100 ameriških letal, ki so bila natovljena na francosko vojno ladjo »Bearn« in ki bi jih Angleži hoteli za vsako ceno dobiti v svoje roke. Francija seveda nima namena izročiti svojih letal. Francoska vojna ladja bo ostala zasidrana na otoku, dokler se njegov položaj dokončno ne razčisti.

Revizija državljanskega zakona v Franciji

Vichy, 23. julija. br. (SDA) Francoska vlada je izdala odlok, po katerem se bo reviziral zakon o državljanstvu, ki je bil izdan leta 1927. Vsi, ki so na podlagi tega zakona dobili francosko državljanstvo, bodo morali predložiti svoje dokumente. Po odloku vlade bo posebna komisija pravosodnega ministrstva imela pravico razveljaviti svoječasno pridobljeno francosko državljanstvo, če se izkaže, da ni bilo dobljeno rednim potom.

S posebnim odlokom je vlada prepovedala sleherni žganjekuho na vsem ozemlju Francije.

Umik francoske policije iz Alzacije in Lorene

Pariz, 23. jul. br. (SDA) Direkcija za javno varnost objavlja, da ostanje policijski organi v smislu sporazuma, ki je bil sklenjen z nemškimi okupacijskimi oblastmi, na svojem mestu. Razrešeni so le člani politične policije ter vsi policijski komisariji v zasedenem delu Francije. Pač pa se mora francoska policija docela umakniti iz Alzacije in Lorene. Po tem se da sklepati, da smatrajo Nemci Alzacijo in Loreno že za sestavni del Nemčije.

Potopljene ladje

London, 23. jul. j. (Reuter) Admiraliteta objavlja naslednje statistiko o izgubah na morju: V tednu, ki se je končal med 14. in 21. julijem, je znašala tonaža potopljenih trgovskih ladij 61.032 toni. V tej tonaži je vseh 9 angleških ladij s skupno tonažo 32.963 ton, 4 zavezniške ladje s tonažo 7.335 ton in 6 nevtralnih ladij s tonažo 20.734 ton. Izgube znašajo torej le nekoliko več od polovice tiste tonaže, ki je bila potopljena v tednu poprej in manj kot eno tretjino največje tonaže, ki je bila potopljena v kakšnem tednu od početka sedanje vojne.

Preiskava v prostorih prostozidarske lože

Beograd, 23. julija. AA. Na podlagi prijave z več strani o delu prostozidarskih organizacij so organi uprave mesta Beograda izvedli preiskavo v prostorih velike prostozidarske lože v Beogradu, kakor tudi pri gotovih obalah, ki so bile osumljene, da so v zvezi s to organizacijo. Preiskava se nadaljuje.

Zagrebski proračun

Zagreb, 23. jul. o. Danes se je sestel finančni odbor mestnega sveta. Razpravljal je o novem proračunu. Sklenil je, da se bodo proračunska leta mestne občinske uprave v bodoče pričevala istočasno kakor proračunska leta banovine Hrvatske, namreč, 1. januarja. Na seji je bil sprejet novi proračun, ki določa 154 milijonov izdatkov in prav toliko dohodkov. Prebivalstvo ne bo obremenjeno z novimi občinskimi dajatvami. Doseženi so bili tudi novi prihranki, tako, da je bilo mogoče proračun docela uravnovesiti.

Regulacija Save od Sotle do Zagreba

Zagreb, 23. jul. o. Banska oblast je sklenila regulirati Savo od izliva Sotle do Zagreba. Stroški bodo znašali 55 milijonov dinarjev.

Ponarejeni kovanci po 10 din

Zagreb, 23. jul. o. Čeprav so novi 10-dinarski kovanci šele prav kratak čas v prometu, so se pojavili tudi že falsifikati. Ponarejeni novci so zelo slabo izdelani. Nimajo nikakega zvoka in je že na prvi pogled opaziti, da so iz neke spojine s svincom.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Moskva za konferenco o Daljnem vzhodu

ki naj bi se je udeležila Sovjetska unija, Japonska. Velika Britanija in Kitajska

London, 23. jul. br. (CBC) Agencija Reuter poroča, da namerava Sovjetska Rusija predlagati sklicanje konference, ki bi se je udeležile Anglija, Sovjetska Rusija in Zedinjene države. Na tej konferenci naj bi razpravljali o skupnih ukrepih, ki so postali potrebni spritju japonske politike na Daljnem vzhodu. Govornik sovjetskega komisariata za zunanje zadeve je izjavil, da bi Sovjetska Rusija tako konferenco iskreno pozdravila. Po njenem mnenju bi se morala povabiti kot najbolj zainteresirana država tudi Kitajska. Čim bo potekel trimesečni sporazum, ki je bil sklenjen med Anglijo in Japonsko glede prevoza orožja in municije za Kitajsko preko Birme, bodo po sodbi moskovskih krogov nastali hudi zapletljaj. Zato bi bilo potrebno, da se že poprej sestane predložena konferenca ter sprejme primerne skupne ukrepe. Sovjetska Rusija ne more ostati ravnodušna spritju razvoja dogodkov na Daljnem vzhodu. Tako konferenca bi po prepričanju merodajnih moskovskih krogov brez dvoma mnogo pripomogla k rešitvi problemov, ki so nastali zaradi nove japonske politike.

Uspeh sovjetskega posojila

Moskva, 23. jul. j. (Tass). Finančni komisariat Sovjetske unije objavlja, da je bilo od posojila v iznosu 8 milijard rub-

ljev, namenjenega za financiranje tretje industrijske petletke, do 21. julija vpisanih že 9.310 milijonov rubljev.

Nova japonska zunanja politika

Tokio, 23. jul. br. (Stefani). Ministrski predsednik knez Konoje je davi prvič, odkar je sestavljal novo japonsko vlado, sprejel novinarje in jim dal nekaj pomembnih izjav o novi japonski politiki. Predvsem je poudaril, da je za Japonsko oboroževanje in ojačenje vojnih sil sedaj najnujnejši problem, ki ga je treba rešiti odločno in v najkrajšem roku. Kar se tiče odnosov do drugih sil, se nadeja, da bo lahko že v kratkem podal definitivne izjave o novi japonski zunanji politiki. Na vsak način bo dosedanja zunanja politika revidirana. Glede končnih ciljev japonske politike na Kitajskem je knez Konoje izjavil, da bo prišel čas, ko se bodo Kitajci prilagodili novemu redu, ki se poraja na Daljnem vzhodu. Končno je obljubil nekaj izjav tudi o novi totalitarni stranki na Japonskem, ki se bo ustanovila in organizirala po nemškem in italijanskem vzgledu.

Vseameriška konferenca

Vprašanje zaščite ameriških držav pred tujimi vplivi, nadzorstvo nad posestvi evropskih držav, kredit za nakup presežka južnoameriških držav

New York, 23. julija j. (DNB) Jedro govora, ki ga je imel ameriški zunanji minister Hull na otvoritvi panameriške konference v Havani, je bila zaščita držav obeh Amerik pred tujimi vplivi, ki si skušajo najti mesta v ameriškem svetu. Hull je iznesel načrt, po katerem bi vse ameriške države skupaj prevzele nekakšno nadzorstvo nad posestvi evropskih držav.

Havana, 23. julija. j. (A. R.) Po otvoritvenem govoru zunanjega ministra Zedinjenih držav Hulla, je pozdravil na panameriški konferenci zbrane delegate odposlanec argentinske republike Leopoldo Mollo, ki je v svojem govoru svaril, naj se konferenca ne loteva kakih novih eksperimentov, v prvi vrsti pa naj se ne spušča v reševanje problemov, ki morda v resnici za ameriški svet nikoli ne bodo postali aktualni.

Posebni korespondent »New York Timesa« v Havani pravi, da se zmerom obstoja blok ameriških republik z Argentino na čelu, ki ne kaže prave volje do osvoboditve dokončnega načrta o kolektivni zaščiti evropskih teritorialnih posestev na zapadni zemeljski polkrogli. Ni jim všeč načrt v tej obliki, kakor ga je predložil ameriški zunanji minister Hull, dokler se položaj Amerike do posameznih evropskih držav od kraja ne razčisti. Dopisnik nadalje pripominja, da so nemški diplomati in neoficielni politični opazovalci lansirali vesti, da je Nemčija s svoje strani pripravljena pristati na vsak načrt, ki naj zajame, da evropske posesti na zapadni zemeljski polkrogli ne bi prišle v roke Veliki Britaniji. Prav tako bi Nemčija pozdravila vsako dokončno rešitev vseh političnih obveznosti, ki jih imajo posamezne evropske države na zapadu, da bi na ta način Rooseveltu in njegovim sodelavcem, ki smatrajo Nem-

Rooseveltov nakupovalni načrt

New York, 23. julija. j. (DNB) Današnji newyorški listi se v uvodnih bavih z analizo govora ameriškega zunanjega ministra Hulla ter z načrtom dovolitve izrednega kredita 500 milijonov dolarjev za nakup eksportnega presežka južnoameriških držav. Listi so si večinoma edini v tem, da je slednji ukrep v prvi vrsti zamisel proti Nemčiji. List »New York Times« hvali Hullovo politiko tako zvanega »realističnega posredovanja«, ki nima ničesar takega, kar bi skušalo s plahimi, naivnimi sredstvi prinesiti pomirjenje v sedanje razpravne mednarodne odnose. Ne strinja pa se »New York Times«, s tem, kako se namerava Rooseveltov nakupovalni načrt izvajati v praksi. Po mnenju lista obstoja po tem načrtu nevarnost, da bodo južnoameriške države s posredovanjem denarja Zedinjenih držav zopet dobile nazaj prav tisto blago, ki so ga prodale, toda za preveč ceneno. Na ta način bi se ustvarilo nezdavno navijanje cen, ki bi utegnilo samo škodovati.

Na splošno pa večina današnjih ameriških jutrnjih listov odobrava Hullovo predlog, da bi vzle ameriške države vsa teritorialna posesta aliranih držav v Ameriki v nekakšno kolektivno varstvo, s čemer bi se na najučinkovitejši način onemogočilo, da bi mogle te teritorialne posesti priti bodisi direktno, bodisi s kakim posredovanjem v nemške roke.

Borbe v zraku in na morju

Živahno obojestransko letalsko udejstvovanje

Berlin, 23. jul. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je opoldne objavilo naslednje vojno poročilo.

Neka naša manjša podmornica je torpedirala in potopila več trgovinskih ladij, ki so plule v spremstvu močnih oddelkov sovražne vojne mornarice v več konvojih. Potopljenih je bilo skupno 18.000 ton sovražnega ladijskega prostora.

Letalske sile so bile na izvidniških poletih nad Anglijo in Škotsko ter so v teku večeršnjega dne in v pretekli noči uspešno napadle sovražne pristaniške naprave, letališča ter postojanke protiletalskega topništva in žarometov. Posebno so bile bombardirane luke Pembroke s tanki petroleja, Chatham, Calthness, Edinburgh in Aberdeen kakor tudi letališča v okolici Portsmoutha in ob Bristolskem kanalu. Na Kanalu in ob jugovzhodni angleški obali so bile z bombami poškodovane tri trgovinske ladje.

Sovražna letala so tudi v noči na 23. julij nadaljevala s svojimi napadi na nevojne objekte v severni in zapadni Nemčiji. Pri tem so v neki vasi z bombami poškodovale cerkev in nekaj hiš. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno letalo. Eno nemško letalo se ni vrnilo v svoje oporišče. Kakor se je naknadno ugotovilo, sta bili pri napadu na Wilhelmshaven v noči na 21. julij sestreljeni še dve nadaljnji sovražni letali, s čemer je število pri tem napadu sestreljenih letal naraslo na 6.

Napad na nemško oporišče v Bergenu

London, 23. jul. br. (Reuter) Angleška admiraliteta je danes opoldne izdala komunikke, v katerem pravi, da so letala tipa »Stuart« včeraj jutraj napadla nemško oporišče v Bergenu. Zaradi megle cilji na kopnem niso bili vsi dobro zaleti. Med drugim pa so bombe padle tudi na neko nemško ladjo za borbo proti letalom. Angleški letalci so zanesljivo ugotovili, da se je ladja kmalu potem potopila. Druge bombe so poškodovale pomorsko letalsko oporišče v Bergenu.

Novo minsko polje med Anglijo in Irsko

London, 23. jul. br. (Reuter) Angleška admiraliteta je v pretekli noči objavila, da je bilo na področju med grofijo Corn-

wall in južno Irsko položeno novo minsko polje v širini 80 do 100 km. Na ta način bo sovražniku zelo otežen dostop v Bristolski kanal ter v razne luke ob vzhodni irski in zapadni angleški obali. Sovražne ladje bodo rabile najmanj po 8 ur, da bodo preplule to nevarno morsko področje.

Nemški očitki Angležem

Berlin, 23. julija. AA. (DNB) Na osnovi zbranih podatkov je jasno ugotovljeno, da angleška letala bombardirajo v zadnjih dneh posebno nevojne objekte. To se dogaja posebno od minulega petka po govoru vodje. Sovražna letala so bombardirala zadnje dni mnogo manjših krajev in vasi. V noči med 20. in 21. t. m. so obstreljevala Bismark, kjer je bilo 5 oseb ubitih, ranjenih pa čez 20. V Bremenu so bile ubite tri osebe, tri so bile težje, več pa lažje ranjenih. Sovražna letala stalno bombardirajo tudi kopališča mesta ob morskobali, kjer so bile zadete z bombami tudi bolnice. V Wilhelmshavenu so sovražne bombe porušile krematorij. Angleški bombniki letajo ponoči ter bombardirajo nezaščiten mesta in civilno prebivalstvo. Na osnovi vsega tega se vidi, na kakšen način namerava Churchill odgovoriti na mirno akcijo, ki jo je začel vodja.

Triletnica smrti patriarha Varnave

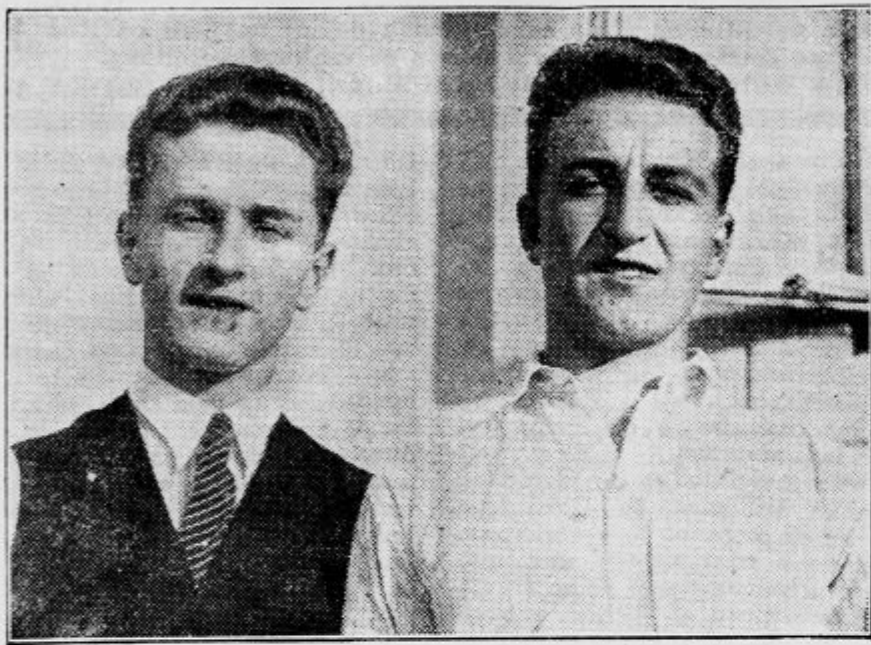
Beograd, 23. jul. p. V cerkvi sv. Save so priredili danes zadušnico ob tretji obletnici smrti pokojnega patriarha Varnave. Zadušnico je priredila Narodna Odbrana skupno s člani pokojnikov rodbine. K zadušnici so prišli mnogi zastopniki patriotskih društev, Narodne Odbrane, Sokola, rezervnih oficirjev in drugih. Prisotni so bili tudi zastopniki JNS. Zadušnico je opravilo 20 duhovnikov, ki so asistirali ruskemu metropolitu Teofanu. Beograjski prota Ljubomir Bogičević je imel govor, v katerem je poveljeval velike nacionalne zasluge pokojnega patriarha za časa njegovega delovanja v Južni Srbiji, kakor tudi na čelu srbske pravoslavne cerkve.

Zemunska: Delno oblačno in vedro vreme. Močnejše oblačno utegne biti v severovzhodnih krajih in po planinah. Možni so nalivi, krajevne nevihte in deževje.

Naši kraji in ljudje

Tragična smrt pod Razorom

Odvetniški pripravnik dr. Jule Gabrovšek, znani šahist, je v nedeljo padel čez steno in se ubil

Pokojni dr. Jule Gabrovšek, na levi njegov brat Ludvik.

Ljubljana, 23. julija. Letošnje poletje je do nedavnega sicer priznalo za nesrečni v gorah, preteklo nedeljo pa je že drugič te dni omahnilo v gorski prepad dragoceno mlado življenje. To pot je neumljena usoda terjala smrtno žrtev v osebi priljubljenega odvetniškega pripravnika in poznane šahista dr. Jule Gabrovškega iz Ljubljane.

Kakor nam v letošnjem poletju vreme ni baš naklonjeno, je preteklo soboto obetala jasna modrina, da bo v nedeljo skoraj gotovo lep, vendar dan. Množice navdušenih planincev in ljubiteljev narave je zato že v soboto pohitelo na obisk našim gorskim velikanom. S popoldanskim vlakom se iz Kranja mimo Jesenice do Jule Gabrovškega odpravljajo v planine tudi dr. Jule Gabrovšek, ki je kot odvetniški pripravnik služboval v Kranju, v družbi znanega alpinista Uroša Zupančiča. V Kranjski gori sta se oba planinska tovariša pred hotelom »Erika« razšla. Dr. Gabrovšek je odšel v Krnico, kjer je v planinski koči prenočil.

Drugo jutro je ves nasmejan, dobre volje dejal planincem, da bo napravil plezalno turo čez steno Razora, kar velja med alpinisti za precej drzen in tvegan podvig. Zlasti še za dr. Gabrovška, ki plezalistva ni bil še tako vešč. Ker dr. Gabrovšek navedeno dolgo ni bilo nazaj, je njegove planinske tovariše obšla resna skrb, da se mu ni kaj pripetilo. Zlasti še, ker je v nedeljo v stenah Razora, kakor po vsej Gorenjski, večkrat divjala huda nevihta. V

takšnih gorskih nevihtah se kaj lahko ponesreči še tako izurjen plezalec.

O pogrešanem dr. Gabrovškem so nemudoma obvestili skupino jeseniških alpinistov, ki ga je odšla z Jožetom Čopom in dr. Miho Potočnikom takoj v nedeljo popoldne iskati. Preplezali so strme stene in po dolgem iskanju našli dr. Gabrovškega mrtvega malo pod vrhom Razora. Kakor vse kaže, je mlademu planincu tik pod vrhom na spolzki steni, spodrsnilo da je padel vznok in se je v divjih skalah do smrti pobil. Truplo ponesrečenca so reševalci danes prenesli v Kranjsko goro, odkoder ga bo nocoj avtofuorgon ljubljanskega pogrebnege zavoda odpeljal v Ljubljano, kjer bo v mrtvašnici vskega pokopališča položeno na mrtvaški oder. Jutri, v sredo, ob 18. bo nastopil dr. Gabrovšek iz mrtvašnice na Viču svojo zadnjo pot.

Pokojni dr. Jule Gabrovšek je bil odličen, ambiciozen jurist in prav gotovo eden naših najbolj odličnih šahistov. Sicer se zadnja leta ni več toliko udeleževal na šahovskem polju, pred časom pa se je z velikimi uspehi udeleževal klubskih turnirjev ljubljanskega šahovskega kluba. Kot tovariš je bil v družabnem življenju zelo priljubljen in nepogrešljiv. Njegova tragična, prerana smrt je težko zadela svojce, ki jim naj velja ob tem težkem udarcu tudi naše iskreno sožalje. Bodi mu lahka zemlja!

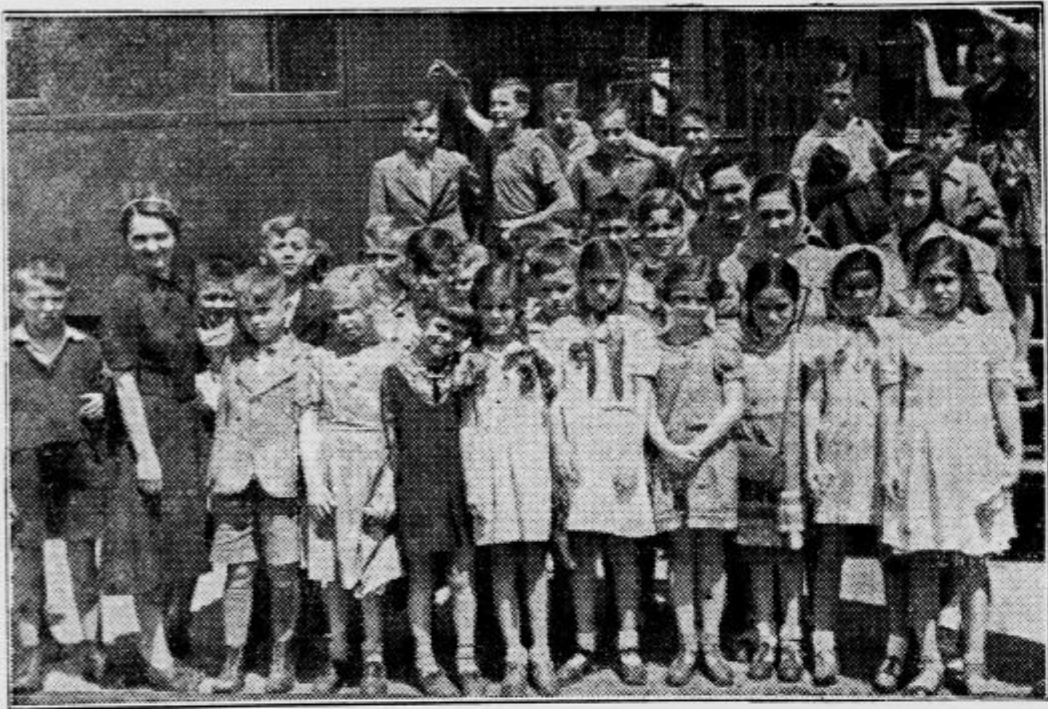
Otroci naših izseljencev so prišli

Prebili bodo kos počitnic med nami, da se utrde njih srčne vezi z domačo grudo

Ljubljana, 23. julija

Snoči je prispelo z brzovlakom v Ljubljano 32 otrok naših izseljencev iz Porur-

ja. So po večini otroci rudarjev iz Meus-Meerbecka in bližnjih krajev v njegovem šolskem okolišu, 30 km daleč od Düsseldorfa. Izletniško skupino vodi gđ. Marija

V petih dneh pohajkovanja po Sloveniji si je fant na ta način prisvojil deset koles, jih oropal dinamov in posameznih delov ter jih potem v kakšnem drugem kraju spet pustil. Nakradene dinamove je potlej prodal raznim ljudem po smešno nizki ceni, povprečno po 50 din. Tako si je nabral denarja, da je iz dneva v dan prav razkošno živel, obiskoval slaščičarne in nakupoval pisane reči, ki si jih je zaželela njegova otroška domišljija. Kdo ve, koliko tujih koles bi se romale skozi njegove roke, da ga niso prijeli in predali policiji.

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franz-Josefove« greнке vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Kulturni pregled

Amielov dnevnik

Ime švicarskega pisatelja Henrija Frédérica Amiela je slovenskemu občinstvu neznano. Njegov »Journal intime« ni niti v skromnem izveščku preveden v naš jezik in ne spominjam se, da bi se bila z njim kdaj bavila katera koli slovenska književna revija. In vendar sodijo Amielovi zapiski iz dnevnika med najznačilnejša pričevanja o intelektualcu 19. stoletja. Sam Lev Tolstoj je priredil za Ruse manjšo izdajo Amielovega močno obsežnega dnevnika in spisal zanj topel uvod. Rabindranat Tagore omenja v svojem romanu »Dom in svet«, ki se dogaja v indijski družbi, kako ena izmed nastopajočih oseb vzame v trenutku duševne stiske iz knjižnice Amielov dnevnik; dokaz, da so fragmenti Amielovih intimnih zapiskov prodali tudi v Azijo. V Zenevi, kjer je Amiel živel in umrl (1821—1881), obstoji celo znanstveno ognjišče za proučevanje tega samotarja, ki je v svojem dnevniku dal mnogo več, kakor pomenijo njegovi objavljeni spisi, prav za prav edino, kar ga je preživelo in kar bo nedvomno živelo še dalje z človeštvom. V Franciji so izhajale vse do zadnjega nove študije o Amielu, obravnavajoče ne samo vrednost njegovih intimnih zapiskov, marveč tudi psihološko značilnost Amiela kot osebe.

Ta znanstveno malo pomembni profesor filozofije in estetike na ženevski univerzi, švicar francoskega tipa, poznavalec in častilec nemške filozofije in poezije ter do-

kaj povprečni pesnik je bil duhovno rahločuten kakor Eolova harfa. Vse vibracije evropske miselnosti in umetniške kulture so odmevale v duhu skromnega ženevskega samotarja. Največji del svojega življenja — od mladih let, ko je dovršil študije do zadnjih dni, dokler mu ni v smrtnih sragah odpovedalo pero — je Amiel zapisoval v svoj dnevnik ne le vse dogodke svojega večidel ne notranjega poduhovljenega življenja, marveč tudi svoja vsakdanja razmišljanja, opazovanja, izkustva in svoje misli o knjigah, ki jih je bil čital. Tako je nastal eden najboljsežnejših rokopisov na svetu, morda največji napisani monolog, kar jih sploh poznamo. Iz knjižnice Amielovih dnevnikov, ki je postala znana kajpak šele po njegovi smrti, prirejajo Amielovi raziskovalci večje ali manjše izbore. Tako se njegovi zapiski pridružujejo knjigam tolažbe in duševne lepote, kakor so Dnevnik cesarja Marka Avgrelija, Paskalove »Misli« in mnogi poznejši podobni poskusi tja do dnevnika bratov Goncourtov in Andréa Gida.

Topla človečnost, duševna čistost in lepota, sanjavnost in pesniška nastojenost, tekmujoča s filozofsko zamišljenostjo nad vsemi prepadi in vsemi višinami življenja, obsežna razgledanost in ne posebno originalna in ne vedno kritična, vendar pa z osebnim prepričanjem toplo podpluta miselnost — to so nekatere poteze Amielove osebnosti. Ta osebnost je dobila v »Intim-

Ažmanova, ki jim je že dve leti izseljeniška učiteljica.

Utrujene otroke, ki so dolgo vožnjo prestali brez vsakršnih nevednosti, so takoj pospremili na prenočišča v Marijanišče, danes dopoldne pa so se že dobro prespani in veseli, pa tudi zadovoljni po spremenjeni hrani, odpravili na izlet v Kamnik, od koder se vrnejo zvečer.

Najbrž bodo ostali izseljenjski otroci v Sloveniji sedem tednov. Nekaj dni bodo še ostali v Ljubljani, da spoznajo središče domovine svojih očetov, potem pa odide 19 fantičkov na letovanje pod Stol, kjer jim bo sveže planinsko zdravje in krepka hrana okrepila telo in utrdila zdravje. Za 13 deklet se niso določili počitniškega kraja, vsekakor bi jim koristilo nekaj tednov življenja ob morju.

Večina otrok prav dobro obvlada materin jezik, razumejo ga pa prav vsi, tako da se med seboj menijo le po slovensko. Teh sedem tednov, ki jih bodo preživeli, med našimi ljudmi, pa bo dovolj, da nazaj grede ne bo med njimi nikogar več, ki svojega jezika ne bi dobro obvladal. Ze zdaj znajo skupaj zapeti več slovenskih narodnih pesmi, in ko so se dopoldne odpravljali proti Kamniku, so jo v vagonu prav krepko ubrali: Jaz pa pojdem na Gorenjsko...

S skupino naših vestfalskih otrok sta dospela tudi oba predstavnika naših delavskih kolonij iz Nemčije, predsednik centralne

Žalostne zablode izgubljene mladine

Policija je aretirala 15-letnega fanta, ki je pokradel 10 koles, posamezne dele prodal in izkupiček zapravil po slaščičarnah

Ljubljana, 23. julija

Policija te dni razpravlja o žalostnem poglavju zgodnjega kriminala, o tatinskih podvigih komaj 15-letnega dečka, ki je že v rani mladosti podlegel zlim nagajenjem in zašel na krivo pot. Kakor pripoveduje dečkov oče, soliden, dostojen uslužbenec, je kazal njegov sinko že delj časa nepoštene, tatinske nagibe. Kradel je doma, kar mu je prišlo pod roko, in so ga starši zama opozarjali in navajali k poštenosti. Nasprotno, fant je postajal od dne do dne bolj hinavski in zakrknjen, uhačaj je zdoma in iskal prilike za manjše tatvine. Ni mu bilo do šole in do učenja, pri sreču mu bilo samo lahkotno, brezskrbno pohajkovanje z denarjem, ki si ga ni pridobil na pošten način.

Zadnji čas je pričel fant s tatinskimi podvigi večjega stila. Pred dnevi je vzel v mestu izpred nekega lokalca motorno kolo, ga zajahal in odbrzel proti Tivoliju. Toda nevajen vožnje z motorjem se je zaletel s precejšno brzino v drevo, vendar se mu ni nič hudega zgodilo. Pač pa se je motor močno poškodoval, tako da ga je mladi nepridiprav pustil kar na mestu in se hladnokrvno, kakor da bi bila njegova vest čista, vrnil domov. Toda tatinska žilica mu ni dala obstanka. Vnovič je pobegnil zdoma, vzel izpred neke gostilne kolo ter napravil z njim daljši izlet na Gorenjsko. Obiskal je Bled, Kranj in razne druge kraje. Potlej je ukraden kolo spet pustil kjerkoli, a prej še pobral z njega posamezne dele, tako dinamov in sesalka. Zdal pa hajdi spet na drugo kolo in potlej spet na tretje, četrto.

V petih dneh pohajkovanja po Sloveniji si je fant na ta način prisvojil deset koles, jih oropal dinamov in posameznih delov ter jih potem v kakšnem drugem kraju spet pustil. Nakradene dinamove je potlej prodal raznim ljudem po smešno nizki ceni, povprečno po 50 din. Tako si je nabral denarja, da je iz dneva v dan prav razkošno živel, obiskoval slaščičarne in nakupoval pisane reči, ki si jih je zaželela njegova otroška domišljija. Kdo ve, koliko tujih koles bi se romale skozi njegove roke, da ga niso prijeli in predali policiji.

Ruski poslanik v razgovoru z Mihajlom Stojčicom, predsednikom Venčaške zadruge v Banji, ki jo je obiskal na svojem povratku z Oplenca. Poslanik Plotnikov, ki je po svoji stroki agronom, je v Rusiji svoj čas mnogo delal v kmečkih zadrukah in je pri tej priliki pokazal živo zanimanje za razne panoge kmetijstva.

zveze katoških društev sv. Barbare Ivan Lindič iz Meerbecka in predsednik jugoslovanske narodne centralne zveze Pavel Bolha iz Essena. Skupno dopotovanje obeh predstavnikov naših delavskih organizacij je dokaz sloge, ki vlada med našimi izseljenci v Nemčiji. Oba predstavnika bosta odpotovala tudi v posebni misiji v Beograd, da na sedežu centralnih uradov in z osebnimi poseti uredita nekatere zadeve.

Naša izseljenska mladina se bo s svojimi voditelji poklonila med drugim tudi na grobu velikega kralja Zedinitelja, Viteškega kralja Aleksandra na Oplenju. Na turneji po Jugoslaviji si bo ogledala jugoslovensko prestolnico ter Jadran.

Sovjetski poslanik Plotnikov s tajnikom poslaništva Patrikijevom pred grobom kralja Aleksandra na Oplenju

prodaja takšen mladoletnik, pa še po tako smešno nizki ceni! Zdal bodo pač nosili neprijetne posledice.

Usoden skok iz drvečega vlaka

Na povratku z božje poti je stopila v napačen vlak, a ko je odskočila, je s prebito lobanjo mrtva obležala na tračnicah

Kresnice, 23. julija

V nedeljo popoldne se je na kresniškem kolodvoru pripetila huda nesreča, ki je terjala življenje 43-letne Terezije Pirčeve, po domače Narovske, šivilje iz Podgorice pri Moravčah.

Pirčeva, ki je bila še samska, je v nedeljo poromala na božjo pot na Rakovnik, a ko se je vračala, je na ljubljanskem kolodvoru namesto v lokalni vlak, ki se ustavlja tudi na Kresnicah, sedla v običajni popoldanski potniški vlak št. 623, ki ima od Ljubljane prvi postanek šele v Liti. Šele med vožnjo je izvedela, da v Kresnicah ne bo mogla izstopiti, in je napravila drzen, tvegan sklep, da bo na kresniški postaji — na vsakem kolodvoru tudi direktni vlaki zaradi izogibanja počasneje vožnje — odskočila iz vagona. Sopotniki so ji sicer odločno odsvetovali, a Pirčeva se je zanašala na svojo spretnost in je izvršila naklep.

Ko je vlak privozil mimo postajnega splotja, je vprico službojočega prometnika, ki je stal na peronu, odprla vrata in skočila na tla. Ravnila pa je tako nerodno, da je skočila s hrbtom naprej. V loku jo je vrglo po tleh da se je nekaj korakov daleč zakotalila po tračnicah vzporednega tira, tam pa je obležala s prebito lobanjo v mlaki krvi. Prometnik ji je z osebjem postaje takoj priskočil na pomoč, a vse je bilo zaman. Medtem ko so jo prenesli v čakalnico, je izkpravala.

Zalostna smrt nesreč. šivilje, ki je po vsej okolici vzbudila toliko iskrene žalosti, nam nazorno pr.ča, kako zapuščen; so naši kmečki ljudje, kar se tiče hoje po svetu. Pirčeva bi si bila mirne duše lahko poma-

gala na ta način, da bi se odpeljala do Liti, odkoder bi kmalu nato imela zvezo nazaj do Kresnic. V torbici, ki je obležala tik nje, so našli okrog 500 din gotovine. — Truplo so prenesli najprej v mrtvašnico na kresniškem pokopališču, od tam pa v Peče, ker spada Podgorica v peško župnijo.

Nedavno se je na podoben način ponesrečil tudi bogati posestnik Gril od Sv. Miklavža. Na povratku iz Ljubljane je vstopil v direktni vlak, a ko je spoznal zmoto, je v Kresnicah odskočil. Pri odskoku si je prebil lobanjo, vendar so mu zdravniki rešili življenje.

Za tretjo obletnico smrti patrijarha Varnave je niški škof dr. Nikolaj v ponedeljek ob asistenci velikega stevala duhovščine daroval svečan parastos v samostanu žiži. Po službi božji je bila litija (procesija) do spomenika patrijarha Varnave, kjer je imel škof kratek nagovor pod razvitim cerkvenim praporom, ki je bil raztrgan o priliki znane litije pred saborno cerkvijo v Beogradu leta 1937. Pri tej priliki je škof izjavil, da bo ta prapor kot relikvija hranjen v žiži, kakor se s ponosom hranijo slavne, zmagovite in junaške vojaške zastave na Oplenju. Zbrano ljudstvo je s pobožnim spoštovanjem poljubljalo raztrgan prapor. V žižo je priromala tudi množica vernikov iz Gornjega Milanovca, ki so samostanu prinesli bogate darove.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Nočna ura, ura tišine in samote, v tebi sta prelest in melanholija, ti nas ganec in obenem tolažil; pripoveduješ nam o vsem tistem, česar ni več in o vsem, kar mora umreti. A ti tudi praviš: Pogum! in obetaš počitek.

2. decembra 1851.

Pripravi v sebi prostor skrivnostnosti, ne orji vedno vse svoje notranjosti z lemežem razgabljanja, marveč pusti v svojem srcu koticke ledine za semena, ki jih prinese vetrovi; prihrani si malce senčnega prostora za ptice, ki preletavajo nebo; imej v duši kakšno izbo za goste, ki jih ne pričakuješ in kakšen oltar za neznanega boga. In če kdaj zapoje v tvoji listnati utici ptič, ne bližaj se mu takoj da bi ga udomačil. In če čutiš, da se na dnu tvoje bitja prebujajo kaj novega, pa naj bo misel ali čustvo, ne hiti tja z lučjo in s pogledom; zavaruj kaleči zarodek s pozabo, obdaj ga z mirom, ne krajšaj mu moči, daj mu toliko časa, da se sam izoblikuje in zraste, in ne raztrubi brž svoje sreče. Vsako spočetje je sveto delo prirode in ga je treba zaviti v trojno tančico sramu, molčanja in sence.

★

Kdor molči, je pozabljen; kdor se odpuje, ga radi primajo za besedo; kdor ne napreduje, hodi po rakovo; kdor se zastavlja, ga prehitijo, prekosijo in potepajo; kdor preneha rasti, že tudi pojava; kdor se odreka, se sam predaja; mir in negibnost sta začetek konca, preteči znak in prednik smrti. Živeti torej pomeni: nenehno slaviti zmago, uveljavljati se v boju zoper razkroj, zoper bolezen, zoper uničevanje in razprševanje našega telesnega in npravnega bitja. Živeti se pravi: hoteti brez nehanja, sieherni dan obnavljati svojo voljo.

7. septembra 1851.

Ob desetih zvečer. Nekam nenavadna, zbrana mesečina, četr veter in nebo, ki po njem plove nekoliko oblakov. daje ob tej uri neki terasi poseben čar. Ti sladki in beli dimi žarki sipljejo z zenita odpovedi in mir, ki pronicata tudi v nas; je kakor tiha radost ali zamišljen smehljaj izkušnega človeka, v katerem je nekoliko stoletne trpkosti. Zvezde bleščejo; listje drhti pod srebrenimi odsevi. Niti glasu ni na polju; dolge sence tonejo v zelene dreve in na vogale stopnišč. Vse je skrivnostno, zagonetno, slovesno.

nem dnevnika» tem bolj verno zrcalo, ker Amiel ni pisal za javnost in se ni hotel literarno »paciiti«. Zato je njegovo delo v marsičem nadobeno in dokumentarno. Če prebiramo v teh tesnobnih časih Amielov »Journal intime«, moramo zavdati švicarskega misleca, da je uvel v ta tišijo Rousseaujeve Zeneve toliko duševnega in socialnega miru, toliko vnanih in notranjih pogojev za premišljevanje, kakor ga naš čas ne more dati prav nobenemu mislečemu človeku. Iz dnevnika Henrija Frédérica Amiela, ki sem ga prečel prejavljati v naš jezik (za majhne knjige premišljevanj in tolažbe) naj navedem nekatere prve odlomke:

6. septembra 1851. Doba velikih moči mineva prihaja razdobje mravljišča, gromadnega življenja. Če zmagata abstraktna enakost, nastane velika nevarnost, da stletje individualizma ne bo več ugledalo resnični osebnosti. Z neprestanim izravnavanjem in delitvijo dela postane družba vse človek pa ne bo nič.

Kakor se z naplavljanjem in v vdiranjem gora povisuje dno dolin, tako se utegeje povprečni ljudje dvigniti na škodo vsega, kar je veliko. Plazmo bo izginila. Čedalje manj valovita planota, ki nima ne kontrastov in ne nasprotij, vsa enolična: tak bo pogled na človeško družbo. Statistika bo lahko zaznamoval rastoči napredek in moralist postopno padanje naravi; napredek stvari, nazadovanje duš. Koristno utegne nadomestiti lepo, industrija umetnost, gospodarstvo religijo, aritmetika poezijo. Naveličnost bo postala bolezen dobe enakosti.

Mar je res tako usojeno demokratični dobi? Če se za to ceno kupuje splošna blaginja, ali ni plačilo predrago? Mar naj se stvarstvo, ki, kakor vidimo, že izpočetka

Domače vesti

* **Prešernovo nagrado založbe »Hrama v Ljubljani«** je razsodišče letos priznalo pisatelju dr. Ivo Šorliju za njegov avtobiografski spis »Moj romani« (prvotni naslov: »Moj pot do tude«).

* **Vsi sklepi poštarskega kongresa soglasno sprejeti.** Kongres Zdrženja poštinskih, telegrafskih in telefonskih uradnikov v Nišu je v popolnem soglasju vseh sekcij izvedel reorganizacijo v smislu želja, ki so jih izrazili hrvatski delegatje. Sprejeta so bila nova pravila in predlog za razdelitev premoženja. Resolucija poudarja, da je stanje državnih nameštencev vobče, a posebej še v poštini stroki zelo težko. Predpise in pravilnike bi bilo treba uzakoniti po zaslišanju predstavnikov združenja. Zlasti bi bilo treba posvetiti večjo pozornost socialnemu skrbstvu za državne nameštence s pobijanjem spekulacije. Zvišati se morajo penzije, poročnim ženam naj se vrnejo doklade in naj se povsem izenačijo z moškimi tovariši. V poštini, telefonski in telegrafski stroki naj se stale osebja poviša do števila, da bo odpravljeno preobremenjevanje posameznih uslužbencev, ki morajo delati nad 2500 delovnih enot. Med drugim zahtevajo poštini uradniki, da se oproste naročnine za radio in da se poštenu osebu dodeli en odstotek dohodkov radiopostaj v socialne namene.

* **Glavne skupščine JUU v avgustu ne bo.** Na osnovi odločbe glavnega odbora JUU bo izvršni odbor JUU počakal, da se najprej izvrše vse banovinske skupščine JUU, nakar bo sklical javno dvajseto glavno skupščino JUU. Čas in mesto zborovanja bosta pravočasno javljena.

linke, ki so jih morali popreje čuvati dva dni brez hrane. Tečaj je vodil banovinski referent g. Greif in se ga je udeležilo več kmetov. Reja kapunov je važna gospodarska panoga, zlasti v času brezposelnosti dni.

* **Varujte svoje zdravje in zahtevajte izrečeno samo O. K. ameriške gume.** Zavržite slabe potvorbe, to je v vašem interesu! (—)

* **Dom na Polzevem vabi izletnike,** avto in moto izletnike ter letoviščarje. Dnevna oskrba je 50 din. Telefon: Višnja gora 1. (—)

Vlacet kis
ZA VLAGANJE SOČIVJA
BREZ KUHANJA, ZANE-
SLJIVO KONZERVIRANO
VLOŽENE KUMARICE,
GOBE, FIŽOL I.T.D.
ŽIVČOVKA UL.
KANC LJUBLJANA
MARIBOR

* **150.000 din je ukradla svoji delodajalci.** Zagrebška policija je aretirala 35-letno služkinjo Antonoj Tanzerjevo, ki je po rodu iz Ruš pri Mariboru in je delj časa služila v hiši bogate Ilone Weisssove v Tomičevi ulici v Zagrebu. Ko je bila odpuščena iz službe, je Weisssova opazila, da ji je izginilo blizu 100.000 din gotovine in za okrog 60.000 din dragocenosti. Tatvine je bila takoj osumljena Tanzerjeva, a je odločno zanikala krivdo. Zda je

FOTOAPARATI VSEH SVETOVNIH ZNAMK EMONA IV. KANC LJUBLJANA NEBOTIČNIK

* **Samomor prof. Vsevoloda Gusareviča.** Te dni se je prof. Vsevolod Gusarevič iz Novega Vrbsa s svojo soprogo mudil v Beogradu, kjer je začel novo stanovanje v Karadjordjevi ulici 57. Njegova žena je odšla v nedeljo k nekim znancem v Pančevo, a ko se je v ponedeljek zjutraj vrnila in je pozvonila na vratih, se ji nihče ni odzval. V strahu, da se ni kaj zgodilo, ker je bil njen soprog zelo čuvstven in vznemirljiv človek, je vlomila v stanovanje in našla mloča na oknu spalnice obesene ga. Kaj ga je bilo nagnalo v obupno dejanje, ni znano. Prof. Gusarevič je bil ruski emigrant iz Odesa.

Boljši oči
Lajec delo in večja
spasnost pravilno
pomerjenimi očali
od

Ljubljana PASAJNIKA
NEBOTIČNIKA

* **Neurje bo počeno drva.** Iz raznih slavonskih krajev poročajo, da so nedavni viharji — zlasti po vseh okrog Slavonskega Broda — po gozdovih porušili toliko dreves, da bo ponudba na trgu nad običajno mero narasla, kar bo imelo nujno posledico, da bodo cene drva padle.

Pot popije, ga naredi neškodljivega in ubije njegov duh edino Gregorčev »Bor-sana« — Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

* **Štrajk na »Lovčenu«.** Kakor smo poročali, je »Lovčen«, ki je last Zetske plovidbe, običaj v Carigradu, ker je posadka po neuspešnih pogajanjih za ureditev delovnega razmerja s podjetjem stopila v stavko. Poveljnik ladje je mornarje v Carigradu izkrcal, nakar so se vrnili v Split, kjer so vodstvu svoje strokovne organizacije obrazložili vso stvar. Strokovna zveza mornarjev je ukinila vse potrebno, da Zetska plovidba izpolni svoje obveznosti, kakor so jih vse druge parobrodne družbe, in da se mornarji vrnejo na »Lovčenu«.

* **Tečaj za kapunjenje.** Iz št. Lamberta pri Zagorju nam poročajo, da se je vršil na pobudo tamkajšnjega posestnika dr. Krejčiča tečaj za kapunjenje. Občina je pozvala domače in okoliško prebivalstvo k tečaju in kmetje so prinesli s seboj pete-

policija napravila hišno preiskavo na njenem domu v Rušah, ki je dala presenetljive rezultate. Našli so vse pokradene dragocenosti, 22.000 din gotovine in da tri vložne knjižice na vsoto 75.000 din. Tanzerjevo bodo izročili sodišču.

* **Žebliji v kruhu.** Brezposelna glasbenica Marija Sadikovičeva je v neki mle-karni na periferiji Zagreba malicala belo kavo in kruh, ki je bil pečen v neki pred-mestni pekarni. Bila je zelo lačna in slastno zalagala grizljaje, hkratu pa jih je zalivala s kavo. Izenada se je pričela dušiti in boleha mati, ki je bila z njo, se je že ustrašila, da se bo hčerka zda pa zdaj zadušila. Po dolgih mukah je bruhnila iz sebe dva žeblija, izmed katerih je bil prvi zavrt in ves zariavel, drugi pa malo debelejši in daljši. Drogček je v vsem Zagrebu vzbudil veliko senzacijo in ogorčenje.

* **Tragična smrt pod kolesi vlaka.** V ponedeljek zvečer so na železniški progi pri Podsedu našli razmesarjeno truplo inž. Zvonimirja Vukelića, višjega uradnika zavarovalne družbe »Dunav« v Zagrebu. Kakor je ugotovila uradna preiskava, je inž. Vukelič stal po vsej priliki na platformi vagona, ko se je v vlakom vračal v mesto, pa je po nesrečnem naključju padel pod kolesa.

* **Krojač Vidušek je pripravil tudi umor.** Poročali smo že o senzaciji, ki jo je po vsem Zagrebu vzbudila aretacija uglednega zagrebskega krojača Gjura Viduška, ker je s Joso Peričem in vanom Sulom izvršil več vlomov v grobnice na Mirogoju. Zda je prišlo na dan, da je Vidušek s svojima pajdašema pripravil tudi umor mestnega gradbenega pristava Ivana Burgstallerja s Tratinške ceste. Vidušek se je s Burgstallerjem seznanil, ko mu je popravil obleko, in tedaj je izvedel, da je nedavno prodal hišo za nekaj nad 100.000 din. Vidušek je Periču in Sulu takrat zaupal, da bi se Burgstallerja, ki je bil star, bolehen gospod, izločalo ubiti in oropati. Sul je bil pripravljen, da za primerno nagrado opravi ta posel. Aretacija je zločincem prekrizala račun.

Se en preprečen umor. Po zaslugi slo- vitega zagrebskega reporterja F. M. Fujsa, urednika »Novosti«, ki je nedavno, pre- obleden v brezposelnega šoferja, napravil svojevrsten izlet v zagrebsko podzemlje, je policija aretirala dva zločince, ki sta pripravljala umor uglednega zagrebskega trgovca, Vladimirja Delića, lastnika film- skoga laboratorija v Vinogradih. Bivši vr- tar bolnišnice usmiljenih sester Dragotin Pleša je nagovoril svojega bivšega tova-

Vojaške vesti

Beograd, 23. jul. p. V vojni službi so bi- li upokojeni: divizijski general Djordje Popović, inž. brigadni general Miloš Stamenković, kapetan I. klase strojne stroke Ludvik Vršer, in vojni inženjer Janko Grahov.

Prevedeni so bili v aktivno službo v in- ženjerski stroki rezervni pešadijski pod- poročnik Bernard Kruljić, za nižjega vojn- ga atehničnega uradnika 4. stopnje rezerv- na artiljerijska podporočnika Janez Kve- der in Josip Sindik, v sodni stroki rezerv- ni pešadijski major dr. Jože Ravnik, ka- petan I. razreda Aleksander Žiža, kapetan I. Franc Lokar, kapetan I. Ivan Lulik, ka- petan I. dr. Rudolf Dobovšek, v letalski stroki pešadijski poročnik Andrej Pozder, pešadijski podporočnik Albin Stare, Vla- dimir Kink, Hrvoj Jurca, Ivan Reder, Mil- ko Cajnko, Stefan Knez, artiljerijsko pod- poročnika Sergej Berce in Vencelj Težak.

V pešadijsko stroko so bili prevedeni: letalski kapetan II. razreda Julij Brum, poročnik Nikolaj Kiršner, Emil Šmid, Lu- jilj Frid, podporočnik Hanibal Koh, Jota- šmid in Alfonz Šavli. V aktivno službo so bili prevedeni rezervni poročnik pešadijske stroke Franjo Brnčić, artiljerijski poroč- nik Alojzij Ogorevc, Branko Knor, Mirko Raft, pešadijski poročnik Božidar Vero- nek, Alojzij Hafner, Milan Kavšek, Nikolaj Škof in Anton Lavrenčič.

Razrešeni so službe rezervnih oficirjev zaradi telesne nesposobnosti: pešadijski kapetan I. Hugo Feldbauer, kapetan Pa- vel Kirchner, pešadijski poročnik Jožef Fi- lipič, artiljerijski Janez Kosi, inženjerski Bogdan Pahor, sanitetski dr. Josip Ivan- sek, nadalje pešadijski poročniki: Alojz Šturmer, artiljerijski Ferdinand Frankel, David Steiner, kapetan II. Robert Barbo, podporočnik Leon Berger, Ivan Šter, Er- nest Wenning, Johan Bach, Ludvik Schu- maher, Emil Wolf, dalje kapetan I. Josip Fejgl, Josef Wildner, dr. Ferdinand Hri- bovšek, sanitetski kapetan I. klase dr. Alojzij Mihelič, konjeniški podporočnik Raol König.

riša Franja Begovića, da izvrši umor. Policija je Begovića aretirala, ko je bil namenjen k Pleši, da se pomenita o vseh podrobnostih. Begović je mirne duše vse priznal, nato pa se je dal pogovoriti, da bo pred Plešo še nadalje igral priprav- lenost, da izvrši umor, da bi policija na ta način izvedla vse njegove nakane. Ple- ša mu je izročil revolver, nož in čepico, da si z njo zakrije obraz, in mu je naročil, naj si po izvršenem umoru obrije brke, da ga ne bodo prepoznali. Ko je bil Pleša aretiran, je izpovedal, da se je hotel nad Delićem maščevati, ker ga je oškodoval za neko kavčijo v znesku 15.000 din.

* **Zaradi kart je ubil dva človeka.** V ka- varni »Aeroplan« v Banji Lukci je v nedeljo zvečer 28-letni soboslikar Bešlija Varjača kvartal za denar. Varjača je imel smolo in je do 2. popolnosti zaigral 800 din. Ko je bil suh, je v togoti razbil malo ročno blaginjo, v katero se meče kavarnarjev delež od igre in pobral iz nje, kakor pri- čajo nekateri, okrog 300 din. Ko je Sulej- man Djelić, lastnik kavarne, ki je takrat sedel v nekem drugem banjeluskom lokal- u, to izvedel, se je ves besen odpravil na pot, da Varjačo poišče in obračuna z njim. Na- šel ga je v kavarni Santos v ulici Kralje- vici Marije, kjer je sedel v družbi znanega banjeluskega športnika Alje Nurkića. Brez besede je Delić potegnil revolver in trikrat ustrelil v Varjačo in Nurkića, da sta mrtva obeležala v mlaki krvi. Po izvr- šenem zločinu je šel Djelić spat. Ko je bil naslednje jutro aretiran, se je vedel nad- vse čisto. Rekel je, da mu je čisto vse- eno, ali pojde na vešala ali na robijo, češ, da je njegovo življenje itak težko.

Iz Ljubljane

u— **Odlikovanje ljubljanskega škofa.** Na predlog ministra pravde so kr. namestnik odlikovali z redom sv. Save I. vrste ljub- ljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana.

u— **Jadrano-letalska šola na Blokah** je začela z letenjem. Interesanti dobe prija- ve in vse informacije v pisarni Aero-klu- ba, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

u— **Uprava Hubadove župe** poziva včla- njene ljubljanske mešane in moške zore k pevski vaji v petek 26. t. m. ob 20. pri v tobovnični realne gimnazije v Vegovi ulici. Udeležba mora biti stodoletna!

u— **Na pravno valjanega asfalta na Za- loški cesti** je mestni tehnični oddelek razpisal dražbo, ki bo 9. avgusta. Zaloška cesta bo od Lipičeve ulice do Sušnika tla- kovana z valjanim asfaltom z uporabo bit- mena Shelmac, na način, kakor je utre- neno v Ilirski in bo urejena Gajeva ulica. Tramvajska proga pa bo tlakovana z de- belimi in drobnimi granitnimi kockami, ki jih pri popravilih lahko poberejo ven in

ski mesec izide po ena knjiga enotnega formata. Urednik te nemara največje mladinske knjižnice na Balkanu je Z. Vukadi- novič. Med stotimi knjigami so tudi dela dvajset domačih pisateljev, ki so zastopani s 26 knjigami. Izmed ostalih Slovanov so udeleženi v zbirki samo Rusi z osmimi zvezki in Bolgari z dvema, kar je vsekako pomankljivost, saj bi zlasti bogata in za- nimiva češka mladinska literatura zaslu- žila nekaj pozornosti. Ali ne bi mogla »Zlatna knjiga« izdati v prevodu zbirko najboljših proz in pesmi slovenske mladinske literature? S tem bi mnogo koristila medsebojnemu spoznavanju. V ostalem pa je treba obudovati vztrajnost in veliko- poteznost v izdajanju te zbirke, ki ne- dvomno — prav kakor pri nas »Mladinska matica«, čeprav v večjem obsegu in z več- jimi sredstvi, ne pa s širšo naklado — vzgaja naraščajoč čitateljev lepe literature in tako prispeva obilen in rodovitven delež k razvoju domače slovstvene kulture.

Spomine iz svetovne vojne je izdal Božidar Gjeramanovič-Cara v spisu »Neupleš- ne istine«, čigar prvi del je izšel v Beo- gradu.

Francesca de Sanctis »Storia della let- teratura italiana« je pravkar izšla v raz- košni izdaji pri Hoeplju v Milanu. L. 1870 prvi objavljeno delo znamenitega italijan- skega literarnega zgodovinarja je ohranilo vse do danes nenavadno svežost in — kakor je pokazal sam Benedetto Croce — idejno silo, zanesljivost in prepričevalnost, zato izhajajo vedno nove izdaje. Kdor se hoče poudčiti zlasti o starejši italijanski književnosti, mu bo de Sanctis še najpri- jetnejši vodnik in učitelj. Njegova Storia sodi med reprezentativna dela nacionalne literature v Italiji. »Petrarca-Hause« v Kölnu je napovedal za bližnje dni nemško izdajo tega znamenitega dela.

Revolucionarna epopeja iz burne francoske zgodovine. — Miljenec Pariza pevec **DEBUREAU** prvi revolucionar leta 1830 — nastopa v filmu **PLES NA VULKANU** V gl. vlogah: GUSTAV GRUNDGENS, SYBILLE SCHMITZ in THEO LINGEN. Predstave ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21

Senzacionalna in napeta kriminalna drama ameriških tajnih detektivov! **Gentleman vlomilec** (Povratek Arsena Lupina.) — Virginia Bruce Melvyn Gouglas Warren William Najslavnejši detektiv na sledu misterioznih dejanj na potu od New Yorka do Pariza. — Film, v katerem so vse osebe sumljive. PREMIERA DANES! Ob 16., 19. in 21. uri. KINO SLOGA, tel. 27-30

spet naglo položiti nazaj. Ker bo tudi ta tlak zalit z asfaltom, tudi tramvajski vozovi ne bodo več delali tako velikega ropota. Na- prava muld in makadamske podlage, na- bava in polaganje granitnih kock ter na- prava valjanega asfalta in zalivanje gra- nitnega tlaka z asfaltom bo skupaj velja- lo okrog 700.000 din. Od Sušnika dalje do železniskega prelaza pa je prej treba na- praviti glavni zbiralni kanal iz Most, ki bo šel po Zaloški cesti in bo ob Hribarjevi tovarni zavil k Ljubljani.

u— **Združenje avtomobilistov in izvoščkov** bo imelo svojo tradicionalno Kristofovo mašo v četrtek 25. t. m. ob 9. v cerkvi sv. Kristofa. Po maši bo blagoslovil voz pred cerkvo. Člane prosimo, da se polno števil- no udeležijo te pobožnosti, in obenem vabimo sorodna društva, da se udeležijo naše ma- še. — Uprava.

Predno odidete na Vaš letni oddih, izlet ali gorsko turo

se oglasite pri

Foto Touristu Lojze Šmuc

Aleksandrova cesta 8 — Ljubljana — kjer dobite podrobna navodila, kateri filmi so najboljše, da prinesete res ostre čiste slike domov. Konkurenčno ceno imamo zloži- vemu Balda Foto aparatu z optiko 1.63 z lepo usnjeno torbico in 2 filma za Din 350. Naše fotomaterske izdelave, posebno pa povečane slike so poznane ne samo v Slo- veniji, temveč cel Jugoslaviji po prvostalni in hitri postrežbi.

Na posebno željo že v treh urah razvijemo film in napravimo slike. Fotoamaterjem izven Ljubljane pa poštnoobratno. Se najljubšeje priporočamo.

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

u— **Otvoritev ženskega šoferskega te- čaja.** V znamenju časa je pokrenil Sloven- ski avtomobilski klub v Ljubljani šoferski tečaj za žensko, ki naj v primeru potre- be prevzamejo upravljanje motornih vozil. Nedavno tega se je z velikim uspehom za- ključil podoben tečaj v Beogradu, ki se je vršil ob polnem sodelovanju Rdečega križa in vojaških oblastev. Ljubljanski tečaj bo trjal šest tednov in bo obsegal vse teore- tične strani avtomobilskega upravljanja, tako teorijo avtomobila, cestne policijske predpise, nego in vzdrževanje motornih vo- zil, kazensko in civilno odgovornost avto- mobilista in prvo pomoč pri nesgodah. Pre- davali bodo inž. štola, inž. Albert Struna, Jakob Birimiša, dr. Ciber, Boris Kristan in dr. Bogdan Žužek. Po končanem teoreti- skem delu bo praktični šoferski pouk, ki ga bo vodil Gojko Pipenbacher. K tečaju se je prijavilo okrog 100 udeleženk, kar je vsekakor razveseljivo dejstvo. Tečaj je bil odprt včeraj popoldne v paviljonu K na velesajmu. Uvodno besedo je v imenu Slo- venskega avtomobilskega kluba izpregovo- ril inž. štola in pojasnil zbranim tečajni- kam važni pomen tega tečaja za naše žen- stvo v službi domovine. Sledilo je prvo predavanje inž. Alberta Strune o teoriji avtomobila.

Seznam davčnih osnov ljubljanskih davčnih zavezancev, o katerih bo razprav- ljal davčni odbor, je razgrnjen na mest- nem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu. Ker bo seznam razgrnjen samo do vključnega 28. julija, opozarjamo vse davčne zave- zance, da si ga o pravem času ogledajo. Sedaj so razgrnjeni seznam davčnih osnov za zdravnike, zobozdravnike in dentiste, za notarje in odvetnike, za inženjerje, ar- hitekterje in geometre ter za brivce in za čevljarje, za druge zavezance pa mestno poglavarstvo še ni dobilo seznamov dav- čnih osnov.

u— **Žrtve nesreč.** V splošno bolnišnico je bila spet sprejeta dolga vrsta onesre- čencev, po večini z dežele. Zasebni urad- nik Slavko Jug se je peljal z motornim kolesom iz Ribnice po opravkih. Na poti pa ga je zadela huda nesreča. Na ostrem ovinku se je z vso silo zaletel v nasproti vozečega motociklista, da je odletel več metrov stran z motorja ter se občutno po- škodoval po glavi. — Alojz Smrke, 32 letni delavec iz Ljubljane, je padel s ko- lesa in si zlomil desno nogo. — Krojaški pomočnik Albin Zalaznik s Homea pri Kam- niki je prav tako padel s kolesa in raz- bil steklenico, ki jo je držal v rokah. Čre- pinje razbite steklenice so mu močno raz- rezale obraz in ga poškodovale po rokah. — Franja Mazljeva, posestnikova žena s Preserja, je padla s kolesa in si zlomila desno roko. — Jože Gregorič, posestnik iz Dobropolj, je doma čistil nabit samokres, ki se mu je po nesreči sprožil in ga nevar- no ranil v levo roko. Zatekel se je po po- moč v bolnišnico.

u— **Napadi in pretepi.** V bolnico so pri- peljali tudi nekaj žrtve hude krvi. Tako 34 letnega mizarja Franca Hribarja, uslu- žbenega v umobolnici na Studencu. V po- nedeljek zvečer so ga pri Devici Mariji v Polju napadli fantje ter ga s kolom po- bili na tla. Še na tleh ležečega so ga tepli in je odnesel Hribar hude poškodbe na glavi in po hrbtu. — 63 let stara postrež- nica Ivana Velkavrhova, stanujoča v Gra- mozni jami, se je spila s svojo sosedo. Razjarjena sosedja je pošteno natokla po glavi, da je morala napadena iskati po- moči v bolnici. — Posestnika Franceta Korošca od Sv. Vida pri Cerknici je neki domačin med preprirom z vso silo udaril s kolom po glavi in ga nevarno poškodo- val.

u— **Vlom v Križevniški ulici.** Bivši me- sarski pomočnik Anton Jamnik, doma s Hude police pri Grosuplju, je osumljen, da je pred dnevom vlomil v stanovanje svoje sorodnice v Križevniški ulici. Prebrskal je temeljito vse prostore, se preoblekel v no- vo temno obleko in svoje razcapano obla- čilo pustil v sobi. S seboj je vzel tudi več

ženske in moške obleke, dalje, perila, čev- ljev, raznega blaga, srebrno mosko uro bu- dilko ter več raznih drugih predmetov in drobniarj v skupni vrednosti blizu 5.000 din. Pobeegli vlomilec je 32 let star, visoke, močne postave ter hodi okrog navadno neobrit. Jamnika zasledujejo oblasti tudi zaradi raznih vlomov po deželi.

u— **Tatvine.** Neznana tatinskega sled- kosnedeža so zamikale dobrote tega sve- ta. V noči na 22. t. m. se je splazil v je- dilno shrambo zavoda Mladike v Šubičevi ulici 9 ter jo dobera oplenil. Odnesel je več kilogramov čokolade, sladkorja, kave, kakaa, rozin, sliv, oreh in raznih sla- dkarj v skupni vrednosti okrog 2.000 din. — Iz Wellgonijev trgovine na Celovski ce- sti je nekdo ukradel 25 metrov belopika- stega popelina svetlejšje barve, vrednega nad 500 din. — Janezu Terlepu pa je neznan tat odpeljal izpred hiše v Pražako- vi ulici 900 din vredno črno pleskano kolo znamke »London«.

Pšenica na Dolenjskem slabo obrodila

Novo mesto, 23. julija
Letošnje leto je zelo muhasto. Že huda zima sama je precej škodovala ozimni, zlasti ječmenu, pomladno deževje in hladno vreme pa sta povzročila, da se je žetev za- kasnila. Z zakasnelo žetvijo se je zakasni- la tudi setev ajde, ki je važen pridelek na- šega kmeta. Poleg vseh neprijetnosti za kmeta je mnogo poljskih pridevkov v zad- njem času uničila še toča, tako da bodo mnogi kraji stradali, če jim ne pride po- moč od drugih.

V krajih, kjer ni bilo toče se je tam za- čela žetev pšenice, ki je sicer pomladi obeta- la lep pridelek, pa so jo mnogokje po- metali viharji na tla, tako da je tudi pri- delek pšenice mnogo slabši kakor je bilo pričakovati. Tako se dolenjski kmet v splošnem ne more prav nič pohvaliti s pri- delkom letošnje žetve in s strahom gleda v bodočnost, zlasti v teh časih, ko rase dra- ginja iz dneva v dan. Koder ni uničila toča poljskih pridevkov, ostaja kmetu edino upanje še na pridelek koruze, če mu bo sreča mila, da jo bo spravil pod streho.

Toplice imajo odbor za zaščito dece

Dol. Toplice, 23. julija
Po vseh občinah naše domovine se usta- navljajo odbori za zaščito dece. Tako se je v zadnjih dneh ustanovil tak odbor tudi v Dol. Toplicah, ki naj bi skrbel za ubo- žnejšo in zanemarljivo dečo v topliški ob- čini. Odboru, v katerem so zastopniki ob- čine kakor tudi zastopniki vseh društev, načeljuje ga dr. Konvalinkova, ostale važ- nejše funkcije pa je prevzelo učiteljsvo domače šole.

Zaščita naše dece postaja v zadnjem ča- su važno vprašanje. Skrb za otroke nam mora biti prva, saj bodočnost našega na- roda zavisi od razvoja, zdravstvenega sta- nja in dobre prehrane nežnih človeških bi- tij. En sam pogled po naših vaseh, kjer ži- vi kopica otrok pomanjkljivo obdelana in slabo hranjena, mora zbuditi v čutečem srcu pomilovanje nedolžne dece, ki je že v nežnih letih usojena trpeti in občutiti vso pezo človeškega življenja.

Zaščita dece postaja važno vprašanje, ki je dovedlo do mednarodne unije, ki pa je bilo do zadnjega časa le bolj osredotočeno med ustanovniki samimi, sedaj pa postaja predmet splošnega vprašanja.

Važna naloga odbora za zaščito dece je evidenca vseh otrok v občini in spoznava- nje njih rodniških razmer. Skrb teh od- borov bi morala biti tudi pouk staršem, kako je vzrejati in vzgajati otroke, kako skrbeti za njih zdravje, razvoj in vzgojo, kar bi bilo posebno važno v vinorodnih krajih, kjer nespametni starši tako radi na- pajajo dečo z alkoholnimi pijačami v ne- spametnem prepričanju, da alkoholne pija- če otroka krepe in mu dajejo moč, da prej shodi. Zlasti mora tak odbor skrbeti za ubožne in zanemarljive otroke in pa za nezakonsko dečo. Časi, ko so smatrali neza- konskega otroka za nekaj izvrtke člove- štvina in je bila nezakonska mati razglašena za očitno grešnico, so minili. Nezakonski otrok bi moral biti predmet posebne pozor- nosti, ker on ni zakrivil ničesar in nikakor ne sme že v mladosti čutiti, da je manj vreden od drugih otrok. Koliko se je v tem oziru že grešilo na svet! Nedolžen otrok je bil osvojen, mati prezirana, čeprav ni nič več kriva kakor otrokov oče, ki morda zavzema odlični položaj.

Občinski odbori za zaščito dece bodo mogli z uspehom vršiti svojo važno nalogo le, ako bodo imeli zadostno podporo. Zda- njša doba je doba otroka in geslo vseh člo- vekoljubov mora biti: Vse za otroka! Le tedaj bo zaščita dece uspešna in naš bo- doči rod bo zdrav in krepak.

Ko se je ustanavljajo odbori za zaščito dece, bi bilo vredno omeniti še eno reč, ki bi jo morala imeti vsaka občina, to je zdravstveni dom s primernim številom za- ščitnih sester, ki bi po potrebi obiskovale bolne otroke in poučevale matere o pravi- nem negovanju otročičev zlasti dojenčkov.

Dvoboj s koso in nožem

V neki gostilni v bližini slovaške vasi Ivanke je prišlo med dvema Bolgaroma, 22letnim Azenom Samovim in 29letnim Ci- rilom Ivancom, do prepira, ki se je izcimil v praveci dvoboj s koso in nožem. Samov je Ivanca s koso tako usekal po glavi, da se je ta zgrudil ves oblit s krvjo na tla. Še med padcem pa je Ivanec Samova z nožem zabodel v pljuča, tako da se je zgrudil tudi Samov. Oba pretepača so težko ranjena spravili v bolnišnico, ni pa nobenega upa- nja, da bi ostala živa.

Zapiski

* **Trboveljski slavček** v Laškem. Kon- cert dne 13. t. m. je privabil občinstva, da je bila velika dvorana Sokolskega doma nabito polna. Številčno mlači mladinski zbor je izvajal program slovenskih sla- dateljev od preproste do najmoderneje in od nabožne do nagajive skladbe, vse brezhibno, krepko in izrazito. Prednašanje sega v dno duše — vsaka beseda izveni, poudari in zopet omili. Fundament temu temovitemu mladinskemu zboru so pač lepo

26. marca 1852
Kotiko slavnih mož, ki sem jih poznal, je že pokosila smrt! Stara generacija od- haja. Kaj neki bo dala nova, kaj bomo da- li mi? Nekateri veliki starci nas še večje- ro s slavno preteklostjo. Kdo se pripravlja, da vzame naše bodočnost? Zona nas sprele- tava, ko se redčijo naše vrste, ko nas star- ost poganja, ko se bližamo zenitu in nam usoda velepa: Pokaži, kaj imaš v sebi! Se- daj je tvoj trenutek, sedaj tvoja ura, ali pa se pogrneš v nič! Tvoja je beseda, na tebi je vrsta! Doprinesi svoj delež, povej svojo besedo, pokaži svojo ničevnost ali svojo sposobnost. Stopi iz sence. Sedaj ne moreš več obetati: moraš dati. Učna do- ba je končana. Služabnik, pokaži nam, kaj si storil s svojim tačen! Govori sedaj ali pa umolknj za vedno!

V vsem človeškem življenju ni tako slo- vesnega poziva, kakor je takle klic vesti: slovesen in grozovit kakor trobenta sodne- ga dne, ki ti vpije: Si li pripravljen? Polo- ži račun! Položi račun o svojih letih, svo- jem prostem času, svojih močeh, svojih študijah, svojem talentu in svojem delu. Napočila je velika ura, ura junakov in ge- nijev. —o.

* **Kmeček gibanju na Hrvaškem** je spisal novinar Mahmud Konhodžić v Za- grebu obširnejšo knjigo reportaž z naslo- vom »Seljaški pokret u Hrvatskoj«.

* **Zlatna knjiga**, zbirka mladinske lite- rature, ki jo izdaja založba Kon v Beo- gradu, je nedavno dosegla stoto knjigo. Knjižnica obstoji že deset let in vsak šol-

Iz Maribora

a—Praktični učiteljski izpiti na državi učiteljski šoli v Mariboru bodo v prihodnjem šolskem letu meseca oktobra, februarja in maja. Za prvi rok naj predložijo kandidature prošnje po uradni poti tako, da bodo dosele do 30. septembra. Izpiti se začnejo v četrtek 10. oktobra. Predsednik izpitne komisije za praktične izpite učiteljev v Mariboru.

a—Slovo narodno zavednega moža. Višji obmojni komisar g. Stevan Krajnovič se ob svojem definitivnem odhodu iz Maribora po tem potu poslavlja od vseh prijateljev in znancev, s katerimi se ni mogel osebno posloviti, v zagotovilo, da jih bo ohranil v prijetnem spominu. Tudi njegova soproga zdravica dr. Bosiljka Krajnovičeva se po tem potu poslavlja od prijateljev in znancev ter se zahvaljuje vsem pacientom za izkazano ji zaupanje.

MOSKO PERILO PO MERI — izdeluje ceno in hitro

IVAN BABIC, Maribor, Gosposka ul. 24

a—Taborjenje ljubljanskih akademikov v Slovenskih gorah. Člani akademskega društva »Jugoslavije« so 14 dni taborili pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Skozi 14 dni so vrli akademiki prirejali vsak dan poučna predavanja, ki jim je dnevno prisostvovalo 200 do 300 hvaležnih poslušalcev. Ob slovesu so številni govorniki akademike proslili, da bi prihodnje leto spet obiskali naše obmojnjo ljudstvo.

a—Decek taval tri dni sam po Mariboru. Na Koroški cesti je stražnik ustavil nekako fantiča, ki se je skušal skriti pred očesom postave. Izkazalo se je, da je decček 9letni Franc Vojgrin od Sv. Ruperta v Slovenskih gorah, ki je pred dnevi pobegnil od doma in se tri dni potepal po Mariboru. Spal je v hlevih in se preživljal z beračenjem. Fanta so oddali v mestni mladinski dom.

a—Obsejni pehotnež. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je v tajni razpravi obsodil 17-letnega Ivana iz Dobrave na šest mesecev strogega zapor. Ker se je letos v aprilu spozabil nad neko 62 let staro žensko. Razen tega je bil mladenič obtožen, da je nekemu šolarčku ukradel iz žepa 2 din.

a—V zlatu svobodo. Iz tukajšnje moške kaznišnice so večerj pogojno izpustili 28 književcev, ki so bili svojčas obsojeni na daljšo zaporno kazen. Na policijsko so jih najprej daktiloskopirali, nato pa jih odpravili v domovne občine. Pogojno odpusteni književci so po večini doma z Dravskega polja in iz Slovenskih gor.

a—Vse kraje. Posesniku Podlipniku s Tezna so zlikovci odnesli z dvorišča večjo količino česna, ki ga je nameraval prodati. Podlipnik je oškodovan za okoli 700 din. — Na Vodnikovem trgu je žepar izmaknil zasebnici Tereziji Koroševci denarnico, v kateri je bilo 300 din gotovine. — Državni uradniki Anici Lengerjevi iz Gospolne 9 je tat odpeljal črni vozček. — Ob kolo je prišla tkalka Marija Štancerjeva iz Dobrave. Ukradeno kolo je znanke »Anker« in ima evid. št. 2-201050. Tudi posestniku Ivanu Vaudi iz Ciglenice je izginilo izpred neke gostilne na Pobrežju kolo, ki je znanke »Brandenburg« in ki ima evid. št. 2-138339.

Iz Celja

a—Tea Čatrova na zadnji poti. Pred graščino Bežigradom se je v ponedeljek ob 16.30 zbrala velika množica prebivalstva iz Celja ter bližnje in daljne okolice, da spremi v cvetu mladostni umrle Teo Čatrovo, hčerko industrijske in graščake g. Iva Čatra, na njeni poslednji poti. Ko je teharški župnik ob številni asistenci blagoslovil truplo, je krenil dolg sprevod proti Sv. Hudinji, po državni cesti skozi Gaberje, nato pa po Kralja Petra in Cankarjevi cesti ter Zavodno na mestno pokopališče. V pogrebnem sprevodu sta igrali celjska župnišča godba in Delavska godba iz apnenika. V sprevodu so stopali predstavniki oblastev, uradov, korporacij in gospodarskih krogov. Številni znanci pokojne in njene rodbine ter uslužbenci g. Iva Čatra. Za vozom s številnimi vendi in za vozom s krsto so se vodili svoji in ostali sorodniki pokojne. Na mestnem pokopališču, kjer je pričakala pogrebni sprevod velika množica ljudi, se je po cerkvenem obredu poslovila od pokojne z globoko občutenimi besedami ena izmed njenih številnih prijateljic, godba pa je zaigrala žalostinko. Pogreb je pokazal, kako zelo priljubljena je bila pokojna med prebivalstvom in kako iskreno sočustvujejo vsi z njeno kruto prizadeto rodbino.

a—Sokoljski vadijski tečaj za članice in naraščajnice. Kakor smo že poročali, se bo 5. avgusta pričel v sokolski gozdni šoli v Soteski pri Mozirju tritedenski vadijski tečaj za članice in naraščajnice. Počevale bodo poleg savezne prednjačice še druge priznane strokovne moči. Sestre bodo taborile na prostoru, kakor si lepšega mislijo ne moremo. Sonce, senca, voda, igrišče, kar bodo želele, bodo imele v zadostno razpoložljivih odmorih na razpolago. Šotori za prenočišča so udobno urejeni in prostorni. Lanske udeležence so se vrnilo vse veselo in razigrane s tečaja, letos bodo prilike v taboru še ugodnejše. Sestre plačajo za vso tritedensko oskrbo 250 din, če plačajo za nje društvo, pa 200 din. Gospodinjstvo vodstvo je na višku, kuhinja uživa sloves, ki ga prav radi potrjuje vsi, ki so kdaj obiskali taborišče in bili gostje gostilnjenega vodstva. V tečaju je še nekaj mest prostih, zato se sestre še lahko prijavijo, seveda takoj te dni. Škoda bi bilo zamuditi lepo priliko, ki se nudi redkokdaj, da bi se z zdravim odpočitkom in lepi prireditvijo pridobile tudi strokovnega znanja, ti stega znanja, ki bo poedinkam omogočalo, da se bodo mogle uveljavljati kot vadijteljce pri svojih edincih in na ta način odlično služiti sokolski organizaciji in naši skupnosti. Pohitite sestre, dokler je še čas, in prijavite se pri svojem društvu ali četi, da takoj ukrene potrebo.

a—Tragična smrt Celjana v Dravi. Pri kopanju v Dravi v Breznu je 14. t. m. utonil 23-letni, v Westovni tovarni v Celju uslužbenec, poročeni delavec Jože Melhar iz Loznice pri Celju. Njegovo truplo so našli v ponedeljek ob jazu na Fali. Včeraj so prepeljali pokojnega v Celje in ga položili ob 18. na mestnem pokopališču k zadnjemu počitku. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin. Svojem naše iskreno sožalje!

a—Divljaka četvorica. V noči od nedelje na ponedeljek so se pojavili na Masarykovem nabrežju in na Cesti na grad štirje fantje v starosti 18 do 22 let in so v podivjani obsestnosti napadli vsakogar, ki so ga srečali. Med drugimi so napadli tu-

di nekega slugo in mu prizadejali težje poškodbe na glavi. Policija je storilce izsledila in aretirala.

a—Nemški kratkodlaki pičkar se je zatekel in je zdel pri posestniku g. Francu Plaskanu v Orli vasi pri Braslovčah. Lastnik naj se javi v osmih dneh, ker bo sicer pes oddan v druge roke.

a—Tri žrtve napadalcev. Ko se je 24-letni posestnikov sin Matija Berghaus iz Rogaske Slatine vračal v ponedeljek okrog 22. domov, ga je blizu doma napadel neki znanec ter ga zabodel z nožem v vrat. le-

vo roko in bok. V nedeljo se je peljal 19-letni delavec Dušan Stožir iz Čreta s kolesom iz Smartnega proti Celju. Na Ostrožnem ga je ustavilo pet fantov. Vrgli so Stožirja s kolesa ter ga z boksalci močno poškodovali po obrazu in vratu. Ko se je 37-letni delavec Kamil Zelič iz Zagrada pri Celju vračal v nedeljo donič domov, sta ga v nekem gozdu napadla dva znana moška ter ga z nožem in karbidno svetilko močno poškodovala po glavi. Vsi trije poškodovanci se zdravijo v celjski bolnišnici.

Gospodarstvo

Polemika o podržavljenju Narodne banke

I. V začetku julija je »Jutro« objavilo članek o vprašanju podržavljenja Narodne banke, ki je sprožil obsežno polemiko v zagrebških in beograjskih dnevnikih. Najprej je zagrebški Jugoslovenski Lloyd na uvodnem mestu prinesel vsebino »Jutrovega« članka, ki mu je dodal še nekaj misli. Med drugim je zlasti navedel, da je več nego polovica vseh delnic Narodne banke v rokah delničarjev, ki so pravi gospodarji tega zavoda. Iz »Jugoslovenskega Lloyd« pa je članek v celoti prinesla beograjska »Politika«.

Da razmišljanja o vprašanju podržavljenja Narodne banke ne bodo izvala odobravanja pri največjih delničarjih Narodne banke, je bilo v naprej jasno. Takoj so se oglašili v beograjski »Politiki«, ki je že v številki od 7. julija prinesla iz vrst delničarjev članek, ki svari pred tem, da bi država dobila vso oblast pri Narodni banki, kar bi lahko dovedlo do prekomernega kreditiranja države same. Nadalje zatrjuje pisec članka, da delničarji Narodne banke doslej niso izkoriščali svojega položaja na škodo države, da niso bili favorizirani in da njihov interes ni bil stavljen nad splošni državni interes.

Polemika Bičanić—Panić

Znova se je polemika razvila, ko se je dotaknil vprašanja podržavljenja Narodne banke ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino g. Bičanić v nekem predavanju o seljaški državi in kooperativnem sistemu. G. Bičanić je zlasti kritiziral sedanje odnose med državo in Narodno banko in postavil vprašanje, kdo je gospodar nad denarjem, ali je to narod ali so to delničarji Narodne banke. Iz tega je izhajalo, da se država ne sme odrediti gospodarstva nad narodnim denarjem, zato je treba ukiniti formalno nadzorstvo države in Narodno banko podržaviti, kajti največji so interesi 16 milijonov prebivalcev naše države kakor interesi 24 glavnih delničarjev Narodne banke.

Proti izvajanjem g. Bičanića je v »Politiki« od 20. t. m. ostro nastopil član upravnega odbora Narodne banke g. Tihomir Panić. Podoben članek je prav tako iz vrst Narodne banke objavilo beograjsko »Vreme«.

G. Tihomir Panić odredka g. Bičanića kot državnemu uradniku pravico kritike in predlaganja reform. Njegova izvajanja označuje kot demagogijo in ugotavlja, da ima Narodna banka koncesijo za izdajanje novčanic do leta 1961 in da je za prestaten koncesije potrebno soglasje Narodne banke. Sklicuje se na to, da je država zastopana v izvršnem odboru Narodne banke s 3 člani (guverner in dva viceguvernerja). Delničarji pa imajo samo dva člana, tako da je zastopnikom države v naprej zajamčena večina. Nadalje zatrjuje, da je upravni odbor vedno cenil in odobral upravičene zahteve države v vseh izrednih prilikah in se vprašuje, kam bi nas dovedlo če bi se v normalnih razmerah vsaka vlada lahko obračala za svoje potrebe na Narodno banko. Formalnost, ki obstoja v tem, da je Narodna banka delniška družba, je vedno blagodejno vplivala na državne finance. G. Panić nadalje izraža mišljenje, da je vsa jeza dr. Bičanića v tem, da Hrvatje niso pretežni lastniki delnic Narodne banke in da Narodne banke nimajo v svojih rokah. Pri ustanovitvi Narodne banke je bilo Hrvatom ponudeno, da vpišejo delnice, vendar tega niso storili razen dveh treh zavodov. Gospodar denarja je sicer država, delničarji pa so pravtako polnopravni solastniki s svojo vplačano glavnico dokler pri nas obstoji privatna lastnina, dokler velja sedanji družabni red in dokler veljajo zakoni in velja beseda pogodbe. G. Panić nadalje smatra, da je bila Narodna banka vedno na višini svoje naloge in da se enostransko zakon ne da menjati. Narodna banka ne sme biti po njegovem mnenju tarča za vse kritike, ker se s tem slabi dinar in zaupanje v gospodarsko moč naše države. Končno navaja g. Panić, da so vloženi kapital dali na razpolago gospodarstveniki in zaključuje svoja izvajanja ponovno s tem, da je treba varovati privatno lastnino.

Podobna so izvajanja »osebnosti iz finančnih krogov« v »Vremenu«, ki pravi, da je propaganda za podržavljenje Narodne banke plod neinformiranosti ali zlonamernosti. Tudi pisec v »Vremenu« svari pred inflacijo in pravi na koncu, da je treba onemogočiti tako neinformirano in nestrokovniško pisanje v listih, ki izraža le stališče enega ali več oseb o vlogi novčaniške banke.

Stališče k vprašanju o podržavljenju Narodne banke, ki prihaja iz vrst delničarjev kaže, da gledajo ti gospodje na vsa ta vprašanja čisto s stališča njihovega

privatnega interesa. Sklicujejo se na svetlost privatne lastnine, na družabni red, na pogodbe in ne razumejo, da gre pri Narodni banki in njenem ustroju za narodno zadevo, ki se ne da reševati po privatnopravnih vidikih, temveč edino s stališča splošni interes, temveč privatni interes, ne interesi delničarjev v nasprotju s splošnimi interesi, se nikdar ne sme umakniti splošni interes, temveč privatni interes, ne glede na to, da ne bi bilo tangirano načelo privatne lastnine, če bi se izvršilo podržavljenje s primerno odškodnino delničarjem, prav tako, kakor ni bilo kršeno načelo privatne lastnine, ko smo izvršili agrarno reformo in razlastili veleposestnike proti odškodnini.

Naziranja, ki prevladujejo v vrstah delničarjev Narodne banke, spominjajo še na prejšnje stoletje. Zelo verjetno je, da se bodo naši potomci čudili, ko bodo čuli, da je nekdanji obstoj nekak privilegij za izdajanje novčanic, kakor se mi danes čudimo, če čitamo, da so nekdanji obstajali davčni, poštni, sodni in slični privilegiji.

Interesi delničarjev in splošni interesi

Naša Narodna banka je po današnjem ustroju privilegirano pridobitno podjetje, četudi pod državnim nadzorstvom. V rokah ima privilegij ogromne vrednosti, ki ga izvaja brez konkurence, in sicer v znatni meri v interesu svojih delničarjev. Narodna banka pa bi morala biti splošno koristna ustanova, in bi morala imeti vedno pred očmi zgolj splošni interes ter se ne bi smela ozirati na privatne interese delničarjev. Če hočemo doseči ta cilj, ni ravno potrebno, da se Narodna banka spremeni v čisto državno ustanovo. V Nemčiji je bila Reichsbanka že pred svetovno vojno tako organizirana, da so jo vodili izključno strokovnjaki kot državni uradniki, čeprav je obstajala kot delniška družba.

Če se delničarji Narodne banke sklicujejo na to, da ima država s svojimi zastopniki v izvršnem odboru večino, je temu nasproti treba ponoviti, kar je bilo navedeno že v prvem članku, da navzlic temu še vedno odloča v mnogih važnih vprašanjih interes privatnih delničarjev. Dejstvo, da je Narodna banka delniška družba, ni zgolj formalnost, češ da v ostalem odloča itak država, kajti vse poslovanje Narodne banke po spremembi zakona v letu 1931 to le potrjuje. Le pomislimo koliko prizadevanja je bilo treba, preden smo dosegli pri Narodni banki znižanje prejšnje visoke diskontne obrestne mere. Zgolj interesi delničarjev so preprečili znižanje obrestne mere, ker so ti interesi narekovali potrebo velikega zaslužka, da se odpišejo

Naša trgovinska bilanca je bila v juniju 1940 zmanjšanje izvoza za 90.9 milijona din aktivna (lani je znašala aktivnost 4.2 milijona din). Seveda pa je bil izvoz presežek v juniju precej manjši nego maju, ki je dosegel izredno višino 181.8 milijona din. Gibanje naše zunanje trgovine v prvem letju t. l. je bilo naslednje (v milijonih):

	izvoz	uvoz	saldo
uar 1940	624.0	478.3	+145.7
uar 1940	627.2	430.0	+197.2
rc 1940	596.7	504.2	+92.5
il 1940	693.3	641.8	+51.5
il 1940	742.7	560.9	+181.8
j 1940	564.7	473.8	+90.9

il. 1940 3848.5 3089.1 +759.4
il. 1939 2413.8 2527.9 -114.1
il. 1938 2387.6 2645.6 -258.0
il. 1937 2820.9 2420.5 +400.4
il. 1936 1631.5 2000.7 -369.2
il. 1935 1775.0 1746.3 +28.7

Primeri z lanskim prvim polletjem je letos v prvem polletju naš izvoz po količini in po vrednosti, in sicer količini za 12.50%, po vrednosti pa za 1%. Količina izvoženega blaga se je znila od lanskih 1.66 na 1.87 milijona vrednost pa od 2414 na 3848 milijonov din.

Naš uvoz pa se je po količini povečal le od lanskih 612.000 na 693.000 ton ali za 13.2%, po vrednosti pa od 2528 na 3089 milijonov din ali za 22.22%.

V prvem letošnjem polletju je bila naša trgovinska bilanca aktivna za preko trideset milijarde din (točno za 759.4 milijona din) medtem ko je bila lani v istem razdobju pasivna za 116 milijonov.

Turški dnevi ušanja med dru

Turški dnevi ušanja med dru

Značaj Rooseveltove volilne borbe

Pisali smo že, da ne bo med obema glavnima kandidaturama pri ameriških predsedniških volitvah, republikancem Wilkies in demokratom Rooseveltom, nobenih bistvenih razlik v zunanje političnih vprašanjih, kakor se danes postavljajo za Zedinjene države Severne Amerike. Volilni dvoboj Wilkie-Roosevelt se bo po splošni sodbi dejansko razvijal le na osnovi notranje političnega programa obeh kandidatur. Da bo ta razlika našim čitateljem kolikor mogoče jasna, posnemamo po švicarskem listu »Journal de Geneve« naslednjo oznako te zanimive volilne borbe:

»Teško je reči, v koliko bi evropski dogodki mogli vplivati na čustva Američanov, toda ne verjamemo, da bi oni mogli odločiti o izidu volilne borbe. Ta se bo v glavnem sukala okoli gospodarske politike. Polemika se bo nanašala na »New Deal« (Rooseveltovo novo gospodarsko politiko) in na tem področju ima republikanska opozicija precej adutov. Ne da se reči, da je država nekoliko utrjena po Rooseveltovih poskusih. V zelo širokih krogih smatrajo, da je ta eksperiment trajal dovolj dolgo in da je za povzdigo državnega delovanja potrebna nova politika. Priznavajo sicer, da se nekatere izvršene reforme dobre in da se morajo obdržati, zlasti one ki se tičejo socialnih zavarovanj, bank in borz,

poljedelstva in socialne higijene. Toda pretirano poudarjanje države ne prija ljudstvu, ki se mora za svoje blagostanje zahvaliti predvsem individualni pobudi. Rooseveltov sistem se je iztrošil: on ne podžiga več, marveč paralizira.

Wilkie se mora za svojo nenadno popularnost zahvaliti predvsem dejstvu, da je znal uporabiti primerno priliko za napad New Deal, pa da je to storil z gorečnostjo, jasnostjo in dinamiko, ki so ugajale ameriški ljudstvu. Država je dejal, ni nikdar kaj iznašala; ona ni nikdar sama ustvarila industrije; ona tudi ni nikdar z uspehom vodila kakega podjetja. Wilkie se predstavlja kot sovražnik birokratske politike ter hoče prenoviti gospodarstvo z odpravo glavne ovire — New Deal. On torej napada Roosevelta na področju, kjer je najbolj ranljiv. Roosevelt pa je pristal na tretjo izvolitev za kandidata. On namreč upa, da je njegova popularnost še vedno dovolj močna, da mu bodo volilci spet izrekli zaupanje.

»Neue Zürcher Zeitung« pa prihaja v svojem podobnem komentarju do naslednjega zaključka: »Ako se ne zgodi kaj takega, česar danes noben človek ne more predvidevati, smemo že sedaj, smatrati zopetno Rooseveltovo izvolitev v novembru za zagotovljeno.«

Kako je v Vichyju

Posebni poročevalec švicarskega lista »Journal de Geneve« opisuje življenje v Vichyju, začasnemu francoski prestolnici, ki je od prejšnjih 30.000 prebivalcev narasla na 125.000 duš. Kdo sestavlja to prebivalstvo? Najprej domačini sami, potem pa begunci, ki v brezdelju čakajo na odmerjene obroke hrane in na izdaje pariških listov, ki pa se sedaj tiskajo v Clermontu Ferrandu in Limogesu. Ti brezdomci pa se manj zanimajo za liste zaradi političnih dogodkov, kolikor zaradi iskanja imen svojcev, ki po listih oglašajo svoja bivališča. Deset milijonov Francozov, torej četrtina francoskega prebivalstva, je zapustila svoje domače ognjišče in blodi se laj brez zaposlitve in največkrat tudi brez denarja, v zaskrbljenosti za jutrišnje življenje. Nekateri izmed njih so mislili, la se bodo smeli vrniti v zasedeno ozem-

lje, toda nad 700.000 takšnih beguncev je samo v pokrajini Moulins, kjer jih oblači komaj prehranjujejo, kajti na svoje domove se še ne morejo vrniti.

Razen beguncev pa je mesto polno tudi državnih funkcionarjev, žurnalistov in politikov. Vlada je morala zasesti za svoje urade vse šole in hotela, da je v njih razmestila vsaj glavno upravo. Župan mesta, ki je ves dan zaposlen s problemom nastanitve, vzdihuje: »Poslali so mi v Vichy vse Pariz...« Za nekaj tednov je Vichy kraj velikih državnih odločitev, kraj, v katerem se preobražuje Francija. Povsod srečujemo znane osebe, politike in žurnaliste. Med bankirji, industriji in politiki sem naletel tudi na nekatere pisatelje, kakor Jeana Giraudouxa, Louisa Gilleta, Henryja Bordeauxa in druge. Tudi filmsko igralko Francisoise Rosay sem videl.

Naša trgovinska bilanca je bila v juniju 1940 zmanjšanje izvoza za 90.9 milijona din aktivna (lani je znašala aktivnost 4.2 milijona din). Seveda pa je bil izvoz presežek v juniju precej manjši nego maju, ki je dosegel izredno višino 181.8 milijona din. Gibanje naše zunanje trgovine v prvem letju t. l. je bilo naslednje (v milijonih):

	izvoz	uvoz	saldo
uar 1940	624.0	478.3	+145.7
uar 1940	627.2	430.0	+197.2
rc 1940	596.7	504.2	+92.5
il 1940	693.3	641.8	+51.5
il 1940	742.7	560.9	+181.8
j 1940	564.7	473.8	+90.9

il. 1940 3848.5 3089.1 +759.4
il. 1939 2413.8 2527.9 -114.1
il. 1938 2387.6 2645.6 -258.0
il. 1937 2820.9 2420.5 +400.4
il. 1936 1631.5 2000.7 -369.2
il. 1935 1775.0 1746.3 +28.7

Primeri z lanskim prvim polletjem je letos v prvem polletju naš izvoz po količini in po vrednosti, in sicer količini za 12.50%, po vrednosti pa za 1%. Količina izvoženega blaga se je znila od lanskih 1.66 na 1.87 milijona vrednost pa od 2414 na 3848 milijonov din.

Naš uvoz pa se je po količini povečal le od lanskih 612.000 na 693.000 ton ali za 13.2%, po vrednosti pa od 2528 na 3089 milijonov din ali za 22.22%.

V prvem letošnjem polletju je bila naša trgovinska bilanca aktivna za preko trideset milijarde din (točno za 759.4 milijona din) medtem ko je bila lani v istem razdobju pasivna za 116 milijonov.

Gospodarske vesti

— Vprašanje uvoza turškega bombaža. Poročali smo o bližnjih trgovinskih pogajanjih s Turčijo, pri čemer bo najvažnejše vprašanje uvoza turškega bombaža. Sedaj poročajo iz Beograda, da bosta že te dni odpotovala v Ankaru načelnik izvoznega oddelka direkcije za zunanjo trgovino dr. Mihajlović in uradnik te direkcije g. Radivojević predvsem zaradi nabave potrebnih količin bombaža.

— Jesenski velesejem. Uprava velesejema sporoča, da bo letošnji jesenski velesejem od 31. avgusta do 9. septembra. Polovična voznina velja za odhod od 26. avgusta pa do 9. septembra, za povratek pa od 31. avgusta pa do 14. septembra.

Borze

23. julija. Na jugoslovenskih borzah notirano nemški klirinski čeki naspremenjeno 14.70 — 14.90. Za grške bone je bilo v Zagrebu povpraševanje po 35.75, v Beogradu pa je bil

promet po 37. Bolgarski klirinski čeki so se v Beogradu trgovali po 92. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektornem tržišču je bila tendenca prosta in so bili zabeleženi predvsem denarni tečaj, v nasprotju z Beogradom, kjer je bila tendenca mlačnejša. Za Vojno škodo je bilo v Zagrebu povpraševanje po 445 (v Beogradu promet po 446). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

EFEKTI

Ljubljana. Oficielni tečaj: London 163.13 — 171.33, New York 4425 — 4485, Curih 1007.17 — 1017.17. Tečaj na svobodnem trgu: London 207.95 — 211.15, New York 5480 — 5520, Zeneva 1244.60 — 1254.60.

Curih. Beograd 10, London 17.00, Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 176, Stockholm 104, Budimpešta 5.50, Atene 3.00, Carigrad 3.50, Bukarešta 2.30.

DEVIZE

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 445 den., 4% agrarne 49.75 den., 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 77 den., 6% dalm. agrarne 70 den., 6% šumске 62.50 den., 7% stabiliz. 93 den., 7% invest. 97 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 92.50 den., 8% Blair 97.1; delnice: PAB 192 bl., Trboveljska 305 — 310, Sečerana Osijek 245 — 250, Osječka lievaonica 165 den., Isis — 30 den., Oceanica 550 den., Jadranska 440 den.

Beograd. Vojna škoda 442.50—445 (446), 4% agrarne 52 den., 4% severne agrarne — (52), 6% begluške 77—78.25 (77.50), 6% dalm. agrarne 70 — 71.25 (71.55), 6% šumске — (70), 7% invest. 98 — 99, 7% Blair — 197 (196), Narodna banka 8000 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 23. julija. Začetni tečaj: pšenica; za julij 72, za sept. 73.375, za dec. 75.125; koroza; za julij 63.25, za sept. 60.75.

+ Novosadska blagovna borza (23. t. m.) Tendence nedoločene. Pšenica: baška, baranjska in banaška 78 kg, 2%, 242; sremska in slavonska 78 kg, 2%, 239 (v ceni pšenice je že vračunana marža 12 din za trgovino v smislu uredb o prisilnem odkupu pšenice in koroze od 22. t. m.) R2: baška in banaška 220 — 222.50. Jermen: baški in sremski 212 — 215. Oves: baški, sremski in slavonski 228 — 240. Koroza: bela 192, rumena 182 (v vračunano maržo 12 din v smislu uredb). Moka: baška in banaška »0« in »0gg« 365 — 375; »2« 342.50 — 352.50; »3« 322.50 — 332.50; »6« 302.50 — 312.50; »7« 272.50 — 282.50; »8« 175 — 180. Otrrobi: baški in sremski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. Fižol: baški in sremski beli brez vreč 435 — 440.

Letošnja

Evropsko podnebje se temeljito spreminja

Ni več dvoma, da postaja letošnje poletje počasi pravo razočaranje. Čim bolj napreduje, tem slabše postaja v primeri z lanskim poletjem, ki tudi ni bilo ugodno in nam je ostalo s svojim nedostajanjem sonca in stalnosti ter odlično mokroto v slabem spominu. Zadostuje omeniti, da pravega vročega dne s temperaturo 30 in več stopinj skoraj ni bilo, in sicer ne samo pri nas, temveč tudi v južnejših krajih.

Vendar je treba pravici na ljubo priznati, da je bila prva polovica letošnjega poletja še nekam znosna, kar gre predvsem na račun tega, da je bilo njeno deževje kratko in ni obsegalo več nego po tri dni skupaj, med tem ko so lansko leto, dvema, trem lepim dnevom sledili tudi cel deževni tedni. Iz vsega pa je videti, da se splošno evropsko podnebje temeljito spreminja in da je za nadalje pričakovati precej hladnega in deževnega poletja, nego vročega in suhega.

K temu je sicer povedati, da so vroča poletja sploh redka in se vsako desetletje pojavljajo povprečno enkrat. Do neke mere so v skladu s periodami sončnih peg. O hudih zimah je znano, da se z neko določeno pravilnostjo pojavljajo ob času visoke sončnih peg, in sicer večnoma v zimskih mesecih, ki sledijo temu višku. Vročega poletja pa se v splošnem, čeprav ne redno, pojavljajo dve leti pred minimumom sončnih peg, kakor se je to zgodilo l. 1921. in leta 1911., ki sta imeli doslej najbolj vroče poletje tega stoletja. Ker bo naslednji minimum l. 1943. ali 1944. (zadnji termin je verjetnejši), smemo računati, da bomo imeli naslednje vroče poletje l. 1941. ali

Mravlje napadle Basel

Pretekli teden je napadla švicarsko mesto Basel vojska mravelj, kakršne to mesto v takšni meri še ni doživelo.

Šlo je za mravlje samice na poročnem poletu, ki so jih spremljajoči se zračni pritisk in hitre razlike v temperaturi poglajale iz gnezda ter so izletele, da si poiščejo novo domovanje. Milijoni in milijoni teh mravelj so leteli nad hišami in med hišami, neštete so padle na tla, kjer jih je promet mečal in so tako našle smrt, ne da bi dosegle svoj cilj.

Z otoka Guernseja

Na normanskem otočju Guernseju, kate-rega je zasedla nemška vojska, se nemški vojak razgovarja z angleškim policistom

MICHEL ZÉVAO:

Don Juan

ROMAN.

»Kaj hočeš?« je zarohnel.

»Vaša prezvišenost,« je rekla, »Alcindora me pošilja. Pravi, naj pride kdo izmed vaših častnikov k »Ježu«, da bo videl nekaj, kar mu želi pokazati.«

Tako govorec je padla. A še se je vzdignila na roke:

»Opravila sem njeno naročilo. Na mojo vero, zadovoljna sem. Zmerom mi je dala jesti, kadar sem bila lačna, in piti, kadar sem bila žejna...«

Krčevito je napela moči, da bi se vzravnila, in s strahovitim glasom vzkriknila:

»Živela rokovanjska kraljica!»

S tem vzklikom se je mrtva zgrudila na tla.

Njeno truplo so odnesli. In Croixmart je rekel svojim častnikom:

»Kaj neki hoče ta svinja?»

»Vaša prezvišenost,« je dejal neki častnik, »morda se hoče vdati in izročiti upornika. Če mi dovolite, grem rad pogledat v brlog.«

»Sam pojdem,« je rekel veliki profos.

Po nekaj korakih se je obrnil:

»Ako me čez dvajset minut ne bo nazaj, naskočite. Pomnite pa, da je treba prijeti plemiča de Ponthusa živega.«

1942. Kar se tiče ostanka letošnjega poletja, kaže stvar torej prilično tako slabo kakor doslej.

Križi z bombažem

Medtem ko je Evropa za dotok bombaža iz Amerike zaprta, ga imajo preko morja v takšni obliki, da ne vedo, kam s tremi milijoni bal letošnjega pridelka. V bombaževih nasadih so večinoma zaposleni črni

Pismo z mrtvaško glavo

»Ali ste si izbrali življenje ali smrt?»

Nekega večera je 24-letna Antonija iz Vicenze dobila na svoji mizi pismo z mrtvaško glavo, ki jo je pozivalo, naj položi 200 lir na stopnice neke stare cerkve, če ji je življenje ljubo. Antonija se ni ustrašila, temveč je pohitela na policijo. Tam so ji veleli, naj položi na stopnice tiste cerkve zaprt ovitek, toda brez denarja, in naj počaka, kaj bo.

Ko je Antonija z ovitkom stopala proti cerkvi in je bila že v njeni bližini, ji je prišel naproti neznan, mlad moški, ki ji je dejal z grobnim glasom: »Ali ste dobro prebrali? Ali ste si izbrali življenje ali smrt?« Potem je izginil in Antonija te skrite policije sta zaman čakali, da bi kd prišel po ovitek na stopnicah. Vendar je policijski preiskavi uspelo pojasniti vsa skrivnostno zadevo.

Tisto pismo je bila napisala neka 22-letna tovarišica v pisarni, ko ji je bila Antonija odtujila zaročenca. Nesrečna Maria je s solzami izpovedala, da Antonije hotela morda opleniti, temveč da jo je hotel zavoljo njenega dejanja samo prestiti. Mladi mož z grobnim glasom se vse zadeve udeležil le zavoljo šale. Pri li so ga in je moral z ljubosumnost

Tisočletna lipa

V majhni občini pri Taboru na južni Češki imajo ponosno lipo, ki jo stroke njaki cenijo na tisoč let. Drevo ima ob 9 m in komaj šest mož ga lahko obse. V deblu je več nego dva metra široka vplina, v kateri je dovolj prostora za otrok.

Nato je krenil v krčmo,

Stopaje med razbitinami, ostanki miz in stolov, se je bližal Alcindori. Krčmarica je bila takšna kakor zmerom; njen nasmeh je bil mrtev, njene oči brez izraza, njene roke polne prstanov, njena zelena svilena obleka v neoporečnem redu.

Stala je pred rokovnjači in vlačugami, ki so bili vzdržali snočnje štiri naskoke.

Rokovnjači in vlačuge so bili vzorno razvrščeni; drug zraven drugega so ležali vzdolž zidu, z glavo ob steni, trdi, s steklenimi očmi... Bili so mrtvi. Nekaj jih je bilo poginilo med naskoki; drugi so bili kasneje podlegli svojim ranam.

Med njimi je bil tudi Lure Nebojša, poslej je bilo zanj utrjeno, da se ne bo nikoli ničesar bal. Toda Pankracija Brazgotine ni bilo med mrtvi.

Alcindora se je zasmejala, prijateljsko pomahala Croixmartu in spogledljivo stresla glavo, rekč:

»Sam si prišel, profos? Pač velika čest za mojo ponižno gostilno! Dobro mi došel. Dajte, podložniki, grofje in vojvode rokovanjskega kraljestva, pozdravite velikega profosa, ki prihaja k vam z onega konca sveta. Nočete? Ne zameri jim, profos. Pozdravijo te, ko jih dohitiš v peklenščkovi deželi.«

Croixmart se ni ganil.

Na njegovem obrazu ni bilo videti ne zaničevanja ne srda.

Alcindora je nadaljevala:

»Tvoji ljudje so dobro delali, vse kar je res. Samo trije smo tukaj še živi: jaz, Alcindora — potem varuh mojega najboljšega vina — in končno

»Državni maršal« Göring

Kakor so poročali te dni, je bil maršal Göring imenovan za »državnega maršala«.

Ta naslov se je v nemški državi pojavil prvič. Po zbornih kapitulacijah iz 14. stoletja naj bi bil vrhovni vojaški poveljnik nemške države »državni generalfeldmaršal«, ki naj bi bil njegov čin višji od činov vseh maršalov in deželnih knezov. Princ Evgen je bil n. pr. takšen »državni generalfeldmaršal« in po njem še nekateri avstrijski generali. Naslova »državnega maršala« pa ni bilo. V srednjem veku je Nemčija sicer poznala naslov »državnega višjega maršala«, toda ta naslov ni bil vojaškega, temveč dvornega značaja in je pozneje za stalno prešel na saške zborne kneze.

Fairbanksova oporoka

Sloviti filmski igralec in režiser Douglas Fairbanks, ki je pred časom umrl, je bil med svojimi prijatelji na glasu kot šalji-vec. Zdi se, da si je hotel ta sloves ohraniti še po smrti. Tako je četvorici svojih najboljših prijateljev dejal, da se jih bo spomnil v svoji oporoki. Ko so pa njegovo oporoko odprli, se je izkazalo, da teh prijateljev ne imenuje in kaj šele, da bi jim kaj zapustil. Temu so se čudili. Pred kratkim pa se je skrivnost razodela. Fairbanks je bil namreč svojemu sinu zapustil posebno pismo, ki naj bi se odprlo šele čez nekaj časa. To se je sedaj zgodilo in iz pisma so Fairbanksovi najboljši prijatelji, ki že davno niso mislili več na kakšno dedščino po njem, zvedeli, da dobi po njem vsak med njimi po 60.000 dolarjev.

Številke o vojni

Po neki nemški statistiki ima Velika Britanija okrog 48 milijonov prebivalcev, Nemčija 85, Italija pa 45 milijonov. Državi osti razpolagata tedaj s 130 milijoni ljudi.

Število moških v starosti od 18 do 50 let, ki prihajajo v poštev za vojno službo, znaša v obeh taborih 25 odstotkov vsega prebivalstva. Po tem bi bilo Veliki Britaniji (če ne štejeemo kolonij) na razpolago okrog 12 milijonov, Nemčiji in Italiji pa nad 32,5 milijona vojakov in moč za uporabo v vojnih industrijah.

Francoska vlada se bo preselila v Vichy

Iz Vichyja poročajo, da je vlada maršala Petaina dosegla sporazum z nemškimi oblastmi glede svoje preselitve v Pariz. Selti se bo začela takoj. Obenem je bila razglašena mobilizacija sto tisoč delavcev, ki bodo popravljali francoske železniške proge, ki so bile poškodovane v vojni. S temi in drugimi deli hoče francoska vlada omogočiti 6 milijonov beguncev povratek v njih domove.

Amerika v znamenju militarizma

Taborišče prostovoljcev, ki odhajajo k vojaškemu pouku

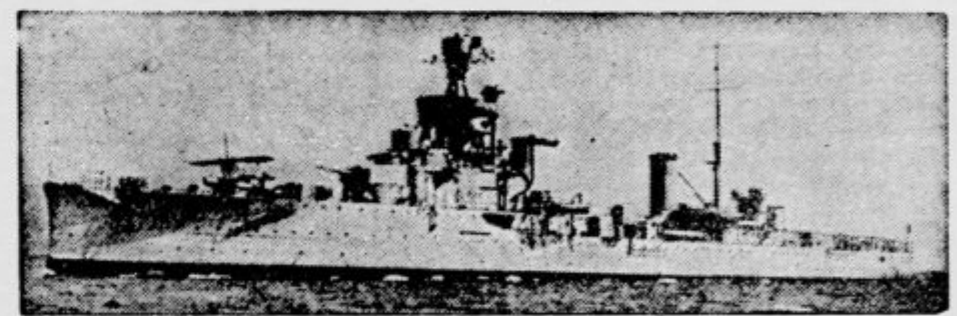
Slama namesto zrnja

Stebila in listi žitaric vsebujejo 28 krat več vitaminov kakor posušeno sadje in zelenjava

Po štiriletnem delu so trije ameriški kemiki ugotovili, da vsebujejo stebila in listi žitaric 28krat več vitaminov nego posušeno sadje ali zelenjava. Manjka jim samo vitamina D. Da bi te bilke napravili primerne za človeško prehrano, so kemiki posušili stebila pšenice, rži, ovsa in ječmena, zbledili in zmleli, tako da so dobili prašek, ki je imel lahen okus po sladu.

Sami so se hranili celo zimo s tem praškom in so ostali zdravi, niti prehladili se niso. Med tem so tri velike ameriške tovarne začele izdelovati prašek iz žitnih stebel na debelo. Njegova cena je okrog šest centov za funt. Kemiki, ki so izdelali novi postopek, pravijo, da je za povprečno družino na leto treba 12 funtov tega praška, da dobi zadostno količino vitaminov.

Junaški boj proti veliki premoči

Kakor navaja 41. vojno poročilo glavnega stana Italijanske vojske, je bila 5000 tonska lahka križarka »Bartolomeo Colleoni« v tri ure trajajoči pomorski bitki pri Kreti po junaški borbi potopljena. Večina posadke je bila rešena

Ce še ne veš, zdaj izveš:

da postujejo nemške oblasti v Alzaciji po starem administrativnem postopku, t. j. tako, kakor da ni bila ta dežela nikoli pod Francijo;

da so prenesli spominsko ploščo rimskega cesarja Klavdija, nekdanjega osvajača Britanije, iz parka palače Barberini na Kapitol, kjer so jo razstavili na dvorišču ondotelega muzeja;

da se nahaja na poti v Avstrijo 600 holandskih otrok iz Rotterdama, ki so jih poslale tja upravne oblasti na okrevanje;

da se je v Kodanju primerila nesreča o priliki demontiranja neke naplavljene mine. Strokovnjak za razstavljanje min in dva mornarja ta bila pri delu ubita;

da znašajo vojni stroški Anglije dnevno leset milijonov funtov;

da so te dni ponovno otvorili pomorsko borzo v Anversu;

da odrinejo predstavniki Hitlerjeve mladine na letovišče v Slovaško, kjer bodo taborili skupno s Hlinkovo gardo;

da so predstavitelji muslimanskega življa v Tripolisu izrazili zvestobo novemu guvernerju Libije, maršalu Grazianiju;

da se nahaja prezident Roosevelt trenutno na oddihu v Hyde parku, odkoder se bo v četrtek vrnil v Washington, da sprejme luksemburško veliko vojvodinjo Šarloto, ki je prispela iz Evrope v Zedinjene države;

da so prošle dni otvorili zračni promet med finski prestolnico in Severnim Lednim morjem;

da vlada v Severni Afriki veliko pomanjkanje živeža in da so Francozi v Alžiru in Maroku morali uvesti živilske nakaznice;

da je nemški pehotni general Dietl, zmagovalac pri Narviku, te dni obhajal 50letnico rojstva v Gradcu.

Nova misija Francoisa Ponceta

Francoska vlada je imenovala bivšega svojega poslanika v Berlinu in Rimu Francoisa Ponceta za odposlanca francoske vlade pri Rdečem križu. Njegova naloga bo proučevati način, kako bi se po najuspešnejši poti začela obnova države.

ač... ampak iz tvojega kralje-

stva... Iztegnila je roko. Croixmart se je ozrl in zagledal ob znožju stopnic Klotarja Ponthuškega.

Ponthus je bil ves razcapan, toda neranjen, ako ne štejemo praske na komolcu. Njegovo obličje je imelo čuden izraz, ki ga ostri nasmeh ni mogel ublažiti. Roka, v kateri je držal okrnjak meča, je bila krvava.

Veliki profos je odprl usta, da bi ga ogovoril — a beseda mu je obtičala v grlu Klotar mu je srepo zrl v oči. Croixmart je odvrnil glavo. Za trenutek se je zamislil. Nato je skomignil z rameni, kakor bi hotel reči, da izvršuje s svojimi naskoki na tega častitega plemiča, ki mu ni moči očitati nobenega zločina, samo višji ukaz...

Obrnil se je k Alcindori:

»Ženska, ako se čez dvajset minut ne vrnem odjed, pridejo pome. Podvizaj se torej, kajti čas hiti. Kaj mi imaš povedati in kaj pokazati?»

Alcindora se je nasmehnila ter jela vrtiti svoje prstane:

»Imela sem ti povedati, profos, da smo samo trije še živi. Da pa vidiš, kar ti hočem pokazati, moras tu dol.«

Pokazala je na loputnico, ki je vodila v klet. Naj se je imel Croixmart še tako v oblasti, vendar se je nehotе odmaknil.

»Izvolite, gospod,« je rekel Ponthus. »Jaz sem porok za vašo varnost.«

Veliki profos se je obrnil proti plemiču Ponthuškemu ter ga resnobno pozdravil. Nato je kre-

A N E K D O T A

Heinrich George je nekoč v velikem provincialnem gledališču igral same karakterne vloge in »težke junake«.

Nekoč ga je povabil na kosilo bogat, toda precej skop trgovec, ki mu je postregel s precej revnim vinom. George se je namrdnil, odložil kozarec in dejal:

»Prelahko, dosti prelahko za težkega junaka!«

VS AK DAN ENA

»Kosilo še ni skuhano — torej sem danes primoran jesti v restavraciji!«

»Nu možiček, prosim te, počakaj samo še deset minut!«

»Kaj v desetih minutah bo obed na mizi?«

»Ne, ne — obed ne bo na mizi, ampak jaz bom obledel, da pojdem s teboj v restavracijo...«

(College)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

nil po stopnicah nizdol — on naprej, tik za njim Alcindora.

Klet je bila prostorna, suha in vzorno urejena. Tvorili so jo trije zaporedni prostori. Iz prvega v drugega je vodil obokan prehod, iz drugega v tretjega železna vrata, ki so bila na stečaj odprta. Croixmart je videl, da je vsa klet medlo razsvetljena od luči, ki gori v tretjem prostoru.

»Tu,« je rekla Alcindora s čebljivo gostobesednostjo in očitim gospodinjiskim ponosom, »v teh velikih sodih so vina, ki jih natakamo v vrče; dobra so, pri Alcindori niso še nikoli točili slabe kislice. A stopi semkaj profos,« je dodala in krenila naprej v drugi oddelek. »Vidiš, v teh steklenkah hranim vina iz vročih in ognjevitih Burgundsk; nekatere imajo po dvajset let in več. Jih hočeš poskusiti? Ne? Kakor te je volja. Še bolj bi ti priporočila onale, ki jih dobivam z bregov Loire. Vsi vinogradi od Vouvraya do Saumura mi pošiljajo svoj davek. Si mar prijatelj tehe, ki vodi Šampanja? Ali pa ti diši bordojec... ieli? Dober okus imaš: bordojec je rdeč in gost kakor kri...«

»Podvizajte se,« je rekel Croixmart. »Dvajset minut bo kmalu poteklo.«

»Pha! Pha! Pusti jih, profos. Naj teko minute, naj teče vino, naj teče kri. Glej, ti trije sodki so iz Alicanta, tale pa je iz Malage. Španska vina, prijatelj, so pri obedu tisto, kar je pri šopku vrtnica. A tole, glej, je mojstrovina moje kleti.«

Naglo je stopila v tretji prostor.

Croixmart je krenil za njo — in kaj je videl?

Vojna ali mir

Švicarska ugibanja o razvojnih možnostih mednarodnega položaja po Hitlerjevem govoru v rajstagu

Švicarski list »Journal de Genève« razpravlja na uvodnem mestu o pomenu in odmevih Hitlerjevega poslednjega govora Angliji za ustavitve sovražnosti. V tej zvezi piše list med drugim:

»Bilo bi napačno smatrati ta poslednji poziv za dejanje slabosti ali pa videti v njem dokaz, da rajh dvomi o izidu svoje borbe z Anglijo. Njeni voditelji vedo, da bo težka, mnogo težja od vojne na kontinentu, toda ne obotavljajo se, jo podvzeti. Vojna proti Veliki Britaniji je v Nemčiji popularna. Ona podžiga predstave mladine, vojska pa jo bo rada vodila. Jasno je, da bodo njeni šefi izkoristili vse, da bi jo vodili s tem večjo energijo, kolikor boli je njen uspeh potreben za konsolidacijo doslej doseženih rezultatov. Oni so prepričani, da bodo tudi to bitko dobili in kancelar Hitler je opozoril na vojaška sredstva in gospodarske vires, s katerimi razpolaga rajh. Izjavil je nadalje, da Anglija ne sme računati z nespornostjo med Nemčijo in Rusijo, kajti, kakor je dodal — ne da bi bil naslovil komplimente na

naslov SSSR — nemško-sovjetski odnos — to dokončno urejeni.

Na angleški strani pa nasprotno mislijo, da je vpad v Anglijo nemogoč in da se bo rajh izčrpal v borbi, ki bo zahtevala predvsem uporabo pomorskih sil. Anglija se zdi odločena preizkusiti svoje izglede na vojaškem področju. Ona bi to mogla poskusiti tudi na diplomatskem področju s tem, da ne bi odgovorila odklonilno na kancelarjev poziv temveč s tem, da bi povprašala, na kakšnih osnovah si zamišlja sporazum. Tudi takšnega poskusa bi ne bilo mogoče tolmčiti kot znak slabosti ali strahu. Ako je Nemčija sedaj zmagovalna, Anglija še ni poražena. Kot nedotaknena vevsila bi morala, ne da bi zaradi tega niti najmanj izgubila na svojem prestižu, zahtevati pojasnila o morebitnem miru ... Vsekakor pa se ne zdi, da bi se Churchillova vlada hotela angažirati na tej poti. To pa seveda ne pomeni, da so vsi izglezi za mir dokončno pokopani.

Razsodba Državnega sveta o učiteljskih stanovanjih

Znano je, da na podeželju primanjkuje stanovanj za državne in druge uslužbenke. Cerkvena oblastva so na primer oskrbeli za duhovniški stan vsespod več ali manj udobna župnišča, koder domujejo župnik in kaplani. V mnogih krajih je določena za župnišče posebna stavba in posebna stavba tudi za kaplana. Z ozirom na pomanjkanje stanovanj na podeželju, je odredilo prosvetno ministrstvo v zakonu o narodnih šolah, ki je izšel 5. decembra 1929, da mora vsaka šolska občina zgraditi toliko naravnih stanovanj za učiteljske kolikor je v posameznih krajih učnih moči. V vmesnem času ko občine še nimajo lastnih stavb za učiteljske, pa naj dobiva zato učiteljsko delo svoje plače v obliki stanarine. Do lanskega leta so plačevali stanarino šolske občine, zdaj pa je prevzela plačevanje stanarine banska uprava. Ta zakon velja za področje vse naše države, saj je v južnih in ostalih banovinah pomanjkanje naravnih stanovanj za učiteljske prav tako — ali še bolj — pereče, kakor v krajih naše banovine.

V zakonu o narodnih šolah ni nikjer točno določeno, kakšno naj bo stanovanje tako v higienskem in tehničnem pogledu. Zaradi tega so nastajali med prizadežimi učitelji, ki so jim ponekod dodelili primitivne sobe za stanovanja ki so bila vse poprej kakor primerna stanovanja, in med odbori šolskih občin nesoglasja. Večkrat je prišlo tudi do sporov in zdaj je prišla zadeva tudi pred najvišji sodnijski forum, to je pred sam državni svet, ki je izdal te dni zanimivo odločbo.

Doslej so posamezne upravne instance, tako posamezne banovine in celo posamezni sredi odredili glede učiteljskih stanovanj popolnoma različno. Nise si bili niti soglasni glede števila stanovanjskih prostorov. Večšini so nakazali učiteljsko stanovanje, ki je bilo vredno komaj nekaj kovačev, pa mu potem niso izplačali predpisane razlike do priznanih 150 dinarjev mesečno. Zlasti v dravski banovini je velja-

la praksa, da se je učitelj v trenutku, ko prevzema sobo, če tudi je manj vredna kakor 150 dinarjev, poslužil uradnega stanovanja in izgubil s tem stanarino odnosno razliko med vrednostjo sobe in veljavne stanarine. Razsodba državnega sveta šteje 3665 pa je načelno odločila tako le:

Za učiteljsko stanovanje sta potrebni najmanj dve sobi odgovarjajoče velikosti, s kuhinjo in pripadajočimi pritliklinami. V nasprotnem primeru pa pripada učitelju predpisana stanarina Državni svet je utemeljil svojo razsodbo takole: Po § 84 zakona o narodnih šolah imajo vsi državni nameščenci narodnih šol pravico do stanovanja odnosno do stanarine. Eden izmed zadevnih členov govori o predpisnem stanovanju, kar znači, da stanovanje ne more biti kar poljubno. Nadaljnje tolačenje govori, da bosta izdala potrebne odloke glede učiteljskih stanovanj skupno minister prosvete in minister za zgradbe, kar se pa vse doslej, to je od leta 1929, ko je stopil navedeni zakon v veljavo, še ni zgodilo. Zato izdajajo v vmesnem času odločbe upravna oblastva, ki sedaj odločajo, da mora dobiti učitelj stanovanje, ki bo odgovarjalo njegovim potrebam. Za tipičen primer kakšna stanovanja so dodelili ponekod nekaterim učiteljem, govori odločba, da učitelj, ki se je pritožil na državni svet ni treba — sprejeti za primerno stanovanje sobe, ki meri dolžino le 3 in pol metre, v širino pa 1 meter in 15 centimetrov. Tako bodo sedaj odstavljene z dnevnega reda mnogi spori, ko je najvišje upravno sodišče, to je državni svet, razsodilo, da mora obsegi učiteljske stanovanje najmanj dve sobi s kuhinjo in ostalimi pritliklinami.

Vsa nesoglasja, ki izvirajo iz zakona o narodnih šolah pa bodo odstranjena pač še le z novo lo zakonu o narodnih šolah, ki bi morala biti objavljena že pol leta po izidu zakona a ni obelodanjena niti doslej, ko je preteklo že deseto leto odkar je stopil v veljavo zakon o narodnih šolah.

BELEŽKE

Društvo prijateljev Sovjetske zveze v Ljubljani

Poseben pripravljani odbor je večeraj vložil pri kr. banski upravi pravila »Društva prijateljev Sovjetske zveze za dravsko banovino«. Med predlogatelji pravil so: bivši senator Ivan Hribar, vseučiliška profesorja dr. France Kidrič in dr. Franc Šturm, docent dr. Fran Zwitter, skladatelj Lucijan M. Škerjanc in Slavko Osterc, književnik Vladimir Levstik in Franc Albrecht, dramaturg Narodnega gledališča Jože Vidmar in še vrsta drugih intelektualcev.

Opozorilo svobodnim strokovnim organizacijam

»Delavska politika« objavlja naslednje opozorilo svobodnim strokovnim organizacijam: »Zaradi nastalih razmer je politična oblast ukinila vsa zborovanja in skupščine zasebnega in organizacijskega značaja, razen izključno gospodarskih. Te dni so pa svobodne strokovne organizacije intervenirale pri banski upravi v Ljubljani, da bi se za strokovne organizacije dovoljevali občni zbori in društvena zborovanja, na katerih vrše svoje administrativne in socialnopolitične naloge. To je potrebno, da se ustavi tudi duhovni razkroj, ki se vedno bolj širi. Na intervencijo je banska uprava dovolila sklicevanje občnih zborov in članskih zborovanj, ki naj jih organizacije prijavljajo oblastem, kar običajno ter pazijo na to, da se vrše v redu v smislu pravil.

Majhna ali poučna zgodica

Naša kratka notica o pripravah za ustanovitev društva prijateljev Sovjetske Rusije v Zagrebu je dala dobro znanim moralistom pri »Hrvatski straži« in njej podobnih organih povod za originalne proteste po metodi, ki jo dobro poznamo tudi v Ljubljani. V naši notici je bila zabeležena informacija, da je dr. Maček pristal na ustanovitev »Hrvatska straža« se seveda ni upala napasti dr. Mačka, temveč je udarila na »Jutro«, kakor da ni ustanovljiva moč zagrebškega društva! Toda še lepše je napravil znameniti zagrebški »Kotliški list«. Ta poborni resnice pravi, da je »Jutro« »filomasonski list«, in ker je »Jutro« objavilo vest o nastavljanju društva prijateljev Sovjetske Rusije, smatra za dokazano, da si sami niso upali na dan, ter so svojo namero lansirali preko »Jutra«, kjer se hvalijo, da imajo pristaneke dr. Mačka, kar da je točno v masonskem stilu.

Seveda se tudi »Kotliški list« ne upa vprašati, kaj je z dr. Mačkom in še manj ga napadati, da dovoljuje ustanovitve legalne celice komunistične propagande. Go-

vori le o »nepoznatoj gospodi«, ki se skriva pod »Jutrovo« krinko!

Medtem objavljajo zagrebški listi seznam članov pripravljajnega odbora omenjenega društva. Med njimi so predsednik Hrvatskega novinarskega društva dr. Sokolović, predsednik zagrebške inženjerske komore inž. Potočnjak, književnik Avgust Cesar, novinar Mahmut Konjodžić, sekretar kasacije dr. Kalember itd. — torej ljudje, ki seveda nimajo z »Jutrom« nobene zveze, pač pa s hrvatskim narodnim pokretom. Ni verjetno, da ti ljudje ne bi imeli v naprej pristanka merodajnih hrvatskih faktorjev.

Vsega tega si listi a la »Hrvatska straža« in »Kotliški list« ne upajo reči, zato treskajo po »Jutru« — junaki!

Tudi ljubljanski »Slovenec« je brž ponatisnil izpade »Kotliškega lista«. Posebno mu ugađa, da nam ta list očita nepravilno rabo imena »Sovjetska Rusija«, češ ta država se imenuje SSSR, in nikdo nima pravice ji dajati drugega imena. Pri tem pa isti »Slovenec« državo SSSR stalno naziva »Sovjetija« — torej z imenom, ki si ga je celo sam izmislil ...

Trenja med muslimani

V vrstah bosanskih muslimanov vladajo huda notranja trenja. Skupina, ki se zbira okoli bivšega ministra in uglednega člana vodstva Jugoslovenske radikalne zajednice dr. Šekijeh Behmena, očita voditelju muslimanov, ministru dr. Kulenoviću, da ima v vladi in JRZ premalo avtoritete, da bi zaščitil muslimanske interese in izvedel njihov program. Tem kritikom in nasprotnikom dr. Kulenovića odgovarja njegov organ »Narodna pravda«, ki opozarja, da so muslimani morali sprejeti sporazum tak, kakršen je bil sprejet in formuliran med Dragišo Cvetkovićem in dr. Mačkom. Ako bi se izrekli muslimani proti sporazumu, potem bi se izpostavili očitkom, da so proti upravičenim zahtevam Hrvatov in proti konsolidaciji države. S tem pa seveda še ni rečeno, da so se muslimani odrekli svoji zahtevi po popolni avtonomiji Bosne in Hercegovine kot ene skupne upravne jedinice. »Kljub vsem težkim izkušnjam je naš voditelj dr. Kulenović in z njim muslimanski politično vodstvo še vedno prepričano, da se bo dalo urediti vprašanje bodočega položaja Bosne in Hercegovine s pametnim sporazumom s Hrvati in Srbi.«

Činitelji edinstva

nove Turčije

Pod tem naslovom je turški vladni list »Ankara« objavil članek, v katerem primerja notranjo turško prenosno v novi Turčiji s podobnimi pokreti, ki so pomedili s tradicijo drugod. List piše med drugim:

Turški reformatorji so se borili proti izročilu in ustanovam, ki so bile ovira za prilagoditev turškega naroda zapadni civilizaciji ... Ker je nova Turčija izkoristila tragični nauk gospodarskega in političnega evropskega liberalizma, se je potrudila, da zamisli svoje gospodarske, kulturne in politične ustanove na načelih splošne narodne blaginje. V Turčiji, ki je gospodar svoje usode, je prvič po dolgih stoletjih zrased nov pojem, ki ni pojem razredov, temveč skupnosti. Zato ni nobena tuja ideologija našla v naši zemlji tal za svoj razvoj. Pri nas ni bil zakon dela zahtevan od delavcev, a tudi ni bil izdelan od kake proletarske vlade. Davščine niso bile ukinjene na zahtevo kake poljedelske stranke, niti niso bile poljedelske reforme izvršene na pritisk veleposelnikov. Tako je bilo treba včasih vsiliti delavcu ali kmetu odredbe, ki so ščitile njihove odgovarjajoče interese.

Ako je pri nas postal sistem ene same stranke normalen, piše dalje list, se je to zgodilo zato, ker je bilo ustanavljanje kake druge stranke nepotrebno, saj bi to ne bilo moglo imeti druge gospodarske, politične in socialne koristi, kakor da služi kot igra reakcije ali osebnih zahtev ter da tvori ogražanje narodnega edinstva. Bistvena razlika med našim režimom in drugim režimi je v tem, da v našem režimu ni niti nevarnosti niti grožnje kakšne kontrole naroda. Različna mišljenja, ki so se kazala med pristaši edinstvene stranke, so pomenila le različna gledanja v okviru iste stranke. Kakor je takšno nasprotje v pogledih normalno, tako je seveda potrebno, da se iz njega izluščijo vse koristi za skupnost.

Načelo naše zunanje politike je ohranitev popolne neodvisnosti, ki seveda ne ovira političnega in gospodarskega mednarodnega sodelovanja, ki pa je obenem zelo daleč vstran od vseh napadalnih teženj proti sosedom, kakor tudi od vsake želje po ekspanziji. Zaradi svoje zunanje politike je Turčija znana v inozemstvu kot država, ki ne povzroča nikakršnega vznemirjanja pri nikomur ...

Novi nemški vojaški dostojanstveniki

V svojem velikem govoru v petek je vodja nemške države Hitler naznanil, da je izvršil celo vrsto vojaških napredovanj, ki jih objavlja pred državnim zborom, da izkaže odlikovancem še posebno čast. Proglasil je predvsem, koliko se ima nemška vojska in z njo nemški narod zahvaliti dosedanjemu generalnemu feldmaršalu Göring-u, stvaritelju nemške voine aviacije. Zato ga je imenoval za državnega maršala ter mu podelil veliki križ Železnega križa. Vrhovnik poveljnih suhozemne vojske general Brauchitsch je bil povišan v generalnega feldmaršala in z njim še 11 zaslužnih generalov med njimi poveljniki posameznih nemških armad generali Rundstedt, Leeb, Reichenau, List in Kluge, nadalje načelnik Hitlerjevega glavnega stana Keitel ter trije generali letalstva, Milch, Sperrle in Kesselring. Mnogo generalov je bilo imenovanih za generaloberste.

Strahote brodolomcev z rušilec »Espero«

Posebni poročevalci agencije Stefani objavljajo razgovor s šestorico rešenih mornarjev potopljenega rušilca »Espero«, ki je bil uničen v težki borbi s premočnimi angleškimi pomorskim edinicami. Mornarji pripovedujejo, da se je rešilo od 120 mož, ki jih je bilo na krovu 1073 tonskega torpednega rušilca, okoli 70 mož. Vkrkali so se na tri splave. Med njimi je bila cela vrsta ranjenecv in težko bolnih. Morje je bilo hudo razburkano ter jih je metalo 14 dni sem in tja. Zadnje dni te strahovite vožnje je zmanjkalo vode in hrane. Posamezne splave so neprestano napadali morsk valovi. Vsa dan je umrlo na posledicah zadobljenih ran in od izčrpanosti po par mornarjev. Njihova trupla so sproti metali v morje. Končno je preostalo samo še šest mornarjev, ki jih je že napol mrtve rešil nek čoln za reševanje brodolomcev.

Zdravstveno stanje zunanjega ministra

Beograd, 23. jul. P. Zdravstveno stanje zunanjega ministra dr. Cincarja Markovića, ki je pred kratkim obol, se je že vidno zboljšalo. Danes je zapustil posteljo.

Slobodan Jovanović stopil v pokoj

Beograd, 23. jul. P. Upokojen je bil znan znanstvenik in vseučiliški profesor Slobodan Jovanović, ki je dosegel starostno mejo 70 let. Hkratu je bil odlikovan z redom Jugoslovenske krone I. stopnje.

Plače državnih uslužbencev

Ljubljana, 23. julija. V naši državi je 154.395 državnih uslužbenecv in samo 1921 jih prejema plačo v višini 4940 do 7500 din na mesec. Po 2900 do 4010 din na mesec prejema plače 9337 uslužbenecv. Ostale državne uslužbence lahko delimo v dve skupini po višini plač. Uslužbenecv, ki imajo po 1555 do 2500 din plače na mesec je 39.053, največ jih je pa, ki prejemaajo le po 705 do 1300 din na mesec, in sicer 104.084.

V odstotkih izraženo znašajo torej plače državnih uslužbenecv na dan: 1.24% uslužbenecv zasluži po 164 do 250 din, 6.04 odst po 96 do 134 din, 25.29% po 52 do 83 in 67.42%, ki zaslužio le po 23.5 do 43 din na dan. Oženjeni državni uslužbenecv brez otrok ne prejemaajo večjih plač, pač pa dobe oženjeni z otroki okrog 3 din na dan za vsakega neprekrajnega otroka.

Pri vsem tem je treba opozoriti, da so navedene plače računane brez odbitkov ter da so glede na odbitke še približno 7 do 8% nižje.

Silna vročina v Ameriki

New York, 23. julija. AA. (DNE). Ze več dni vlada v posameznih pokrajinah Združenih držav velika vročina. V nekaterih krajih znaša temperatura 90 stop. Fahrenheita. Dozdej je umrlo na sončarici 23 oseb, pri kopanju pa jih je utonilo 120.

SPORT

15 plavalnih točk

in še tekmo v waterpolu bo obsegal nocojšnji spored v kopališču Ilirije

Spored in vrstni red posameznih disciplin na drevnjem plavalnem srečanju med ligaškim moštvom Ilirije in ZPK ter drugo garnituro Ilirije in MPK je naslednji:

1.	400 m crawl gosp.	— liga
2.	100 m crawl dame	— liga
3.	100 m hrbet gosp.	— liga
4.	200 m prsno dame	— liga
5.	200 m crawl	— MPK
6.	100 m hrbet	— MPK
7.	100 m crawl	— MPK
8.	100 m prsno	— MPK
Odmor 10 minut		
9.	100 m crawl gosp.	— liga
10.	100 m hrbet dame	— liga
11.	200 m prsno gosp.	— liga
12.	5×50 m crawl	— MPK
13.	3×100 m mešano	— MPK

14. 4×100 m crawl dame — liga
15. 4×200 m crawl gosp. — liga
16. water-polo.

V dvoboju MPK—Ilirija II so obežene samo moške discipline.

Pričetek tekmovalja bo točno ob 21. Predprodaja vstopnic bo danes ves dan v kopališču Ilirije. Občinstvo ponovno opozarjamo na zmanjšano število sedežev in priporočamo, da si nabavi vstopnice pravočasno v predprodaji. Cene vstopnic: sedež din 15.—, stojalo din 10.—, za član kluba din 8.—

Vrhovni sodnik za plavanje in sodnik za water-polo bo Dubrovčan Ismet Prečić — eden najboljših sodnikov v državi in eden najboljših sodnikov v pokojni Avstriji v čas svojega študija na Dunaju.

V nekaj vestah

Atletiči so bili na startu tudi v Ptuj

V nedeljo smo imeli v Ptuj lahkootletsko tekmovalje, ki je prinesel naslednje rezultate:

100 m senjorji: 1. Badl Rapid Maribor, 11.6 sek.; 2. Less Rapid Maribor, 11.7; 3. Horjak SK Celje, 12.2.

Met krogle senjorji: 1. Stross Franc SK Ptuj, 10.65; 2. Katic SK Celje, 10.58; 3. Smerdel Maraton Maribor, 10.20 m.

Met diska senjorji: 1. Stavbe SK Celje, 32.78; 2. Stross SK Ptuj 30.41; 3. Less SK Rapid 30.26 m.

Met kopja senjorji: 1. Peters SK Ptuj, 42.55; 2. Horjak SK Celje, 39.15; 3. Oroszi SK Rapid, 38.90 m.

Tek 1500 m senjorji: 1. Schmiderer SK Rapid, 4.15; 2. Kos SK Celje, 4.22; 3. Junger SK Ptuj, 4.25.2 sek.

Skok v vis z zaletom senjorji: 1. Smerdel SK Maraton Maribor 158½; 2. Lisevnik SK Maraton Maribor 158½; 3. Koppi SK Ptuj, 153½ cm.

Skok v daljavo senjorji: 1. Horvat SK Maraton Maribor, 5.81; 2. Horak SK Maraton Maribor 5.50; 3. Smerdel SK Maraton Maribor 5.23 m.

Tek 100 m juniorji: 1. Wolfi SK Rapid Maribor, 12.1; 2. Fischbach, 12.1; 3. Udo, oba Rapid Maribor, 12.5 sek.

Trisкок juniorji: 1. Peters SK Ptuj, 12.23; 2. Sisernik, 11.39; 3. Horvat, oba SK Maraton Maribor, 11.15.

Met krogle juniorji: 1. Peters SK Ptuj, 12.49; 2. Sisernik SK Maraton Maribor, 12.15; 3. Fischbach SK Rapid Maribor, 10.30 m.

Met diska ženske: 1. Moll SK Ptuj 20.97; 2. Dago SK Ptuj, 19.03; 3. Frida SK Rapid, 18.12 m.

Tek 60 m ženske: 1. Titi SK Rapid, 8.9; 2. Moll, 9; 3. Hella, oba SK Ptuj, 9.2 sek.

Skok v višino ženske: 1. Titi Rapid, 1.25; 2. Traute SK Rapid, 1.20; 3. Jur-schnagg SK Ptuj, 1.20 m.

★

Zmaga zagrebškega Železničarja v Pože- gi v prvi tekmi za vstop v hrvatsko ligo nad domačim Gradjanskim je bila še vse izdatnejša, kakor smo na tem mestu zapisali večeraj. Železničar je namreč zmagal celo s 5:1 (3:1), tako da ima za povratno tekmo v Zagrebu toliko naskoka da bo najbrže brez težav prišel v finale kvalifikacijskih tekem.

Druga tekma te vrste v območju HNS je bila v Šibeniku, kjer je Orijent s Sušaka zmagal nad tamkajšnjim Gradjanskim s 4:2 in postal tako kljub temu, da so Šibeničani v prvi tekmi na Sušaku zmagali z 2:1, prvi finalist v teh kvalifikacijskih tekмах.

Na šolo za telesno vzgojo!

Trebnje, julija

Prejeli smo: S tem naslovom je ena zadnjih »Jutrovič« števil objavila vzpodbuden članek vsem »marljivim in sposobnim sportnikom«, ki se jim z otviritvijo te šole odpirajo tudi možnosti življenjskega obstoja in hvalnega udejstvovanja v telesno kulturnem pogledu.

Šola za telesno vzgojo stopa s prihodnjim šolskim letom že v tretje leto svojega obstoja. Prav za prav je bil predlanski predhodnik tej šoli enoletni tečaj, ki ga je takrat absolviralo 50 gojencev. V ta tečaj se je tedaj vpisalo in ga končalo 50 gojencev; bili so marljivi in sposobni, pa so jim zagotovili, da bodo takoj nameščeni. Mnogi izmed njih, posebno oni, ki so v tečaj stopili takoj po končani maturi, so bili vpisani za nadaljnji študij že na univerzi, pa so bili tik pred pričetkom nove šolskega leta opozorjeni na enoletni tečaj za telesno vzgojo v Beogradu. Zaprili so za sprejem, — med njimi so izbrali najboljše med najboljšimi, — končali so tečaj, vložili prošnje za namestitve, pa kljub vsem obljubam še danes čakajo na svojo službo, čeprav je mest še mnogo na razpolago.

Zato so absolutne te šole v imenu onih, ki mislijo priti za njimi, skromnega mnjenja, naj bi se v bodoče sprejemalo v šolo vsako leto samo toliko učencev, kolikor jih bo po končanem študiju res tudi takoj nameščenih, da ne bo tudi med njimi tako, kakor je bilo pred nekaj leti z našimi učiteljskimi.

Kaj je to med dolenjskimi sportniki?

Trebnje, julija

Na pobudo dolenjskih motociklistov je bila lani v Trebnjem ustanovljena sekcija Moto-Hermesa iz Ljubljane, ki je že nekaj mesecev po ustanovitvi izvedla prve gorske dirke na Catež, ki so tedaj po svoji organizaciji in izvedbi navdušile ne samo naše dolenjsko ljudstvo, temveč tudi širši sportni svet po državi. Nad 100 aktivnih tekmovalcev, nad 10.000 gledalcev, izletnikov in turistov, ki so ta dan posetili Catež, so bili trebanjski motociklisti najzgovornejši dokaz, da je bila njena ustanovitev ne samo iz sportnih, ampak tudi iz tujsko prometnih ozirov nujno potrebna.

Zato so se v trebanjski sekciji domala organizirali skoraj vsi motociklisti na Dolenjskem, tja doli do Novega mesta. Novomeščani pa so med tem kaj kmalu pričeli misliti na ustanovitve lastne sekcije in so po dokončanem sporazumu z ljubljansko MK Ilirijo ustanovili sekcijo tega kluba v Novem mestu.

Vsi Dolenjci smo veseli pozdravili ustanovitev nove sekcije te vrste še v Novem mestu, saj smo bili prepričani, da bo plemenito tekmovalje med obema sekcijama prineslo najlepše sadove za nadaljnje sportne in tujskoprometne uspehe na Dolenjskem. Naše pričakovanje pa se žal ni uresničilo! Medtem ko novomeška »Ilirija« pripravila izvedbo gorske dirke na Gorjance in vabi za ta dan sportnike raznih klubov k udeležbi — vsi Dolenjci in tudi Hermežani bomo skupaj z novomeškimi Ilirijani z doseženimi uspehi enako zadovoljni — pa nekatera člani novomeške Ilirije skoraj obenem razdirajo koristno sožitje, ki je do danes vladalo med obema dolenjskima sekcijama. Bodoimo konkretni! V interesu mladega dolenjskega sporta je, da se ljudje, ki groze članom in prijateljem enega kluba z represalijami, če bodo podpirali članke in prijatelje drugega kluba, da se sportniki, ki vidijo samo sebe in omalovažujejo delo in uspehe drugih, čim prej umaknejo iz vidnih mest, ki jih najprej ustojijo bolj uvidnim in manj zaigranim. Nezdružljivi prav klubstva med dolenjskimi sportniki, je treba že v kali zatreti! — an

Sportno čtivo

„Avto in sport“

Nova številka za julij t. l. te naše editne slovenske avtomobilsko sportne revije prinaša:

Vabilo na letošnji praznik avtomobilistov in proslavo njihovega zaštitnika Sv. Kristofa na Planini pri Rakeku. — Boris Kristan: Da ne bo prepozno! (Propagandni članek za vsestransko podpiranje motorizacije). — Nova pridobitev za avtomobilski turizem (K otviritvi nove banovinske ceste na Pohorju). — Razpis dirke mariborske sekcije SLAK na Pohorje na dan 11. avgusta. — Letošnja moto dirka k Sv. Križu. — Ing. Albert Struna: Dirkalni avtomobili. — s — n: Obnova obrabljenih gum. — Ing. Josip Štolfa — Malo matematike (Računi o hitrosti vozačev na tako zvani »vražji steni«). — Letošnje dirke na 1000 milj pri Bresciji itd. Potem je v tej številki še mnogo zanimivega gradiva v stalnih rubrikah ter precej važnih obvestil za članstvo obeh slovenskih sekcij Avtokluba. Številka je okusno ilustrirana in kaže resno voljo urednika, da hoče kljub časom, ki sportni reviji niso naklonjeni, delati dalje.

Revija izhaja mesečno in stane četrtletno din 16.—, posamezne številke pa so po din 6.— Uredništvo in uprava sta v Ljubljani, Aleksandrova c. 4.

„Stil in tehnika modernega plavanja“

V založbi Jugoslovenske sportske revije v Beogradu je izšla strokovna knjiga za plavalce ter plavalne klube in sodnike iz peresa, Darka Frvana, znanega učitelja našega rekorderja Branka Žižka iz Dubrovnika. Za knjigo Draga Ulage, ki je pred leti o plavanju izšla v slovensčini, je to že drugo strokovno delo s tega področja, ki bo dobro izpopolnilo prejšnje. Pisec obravnava tiskano v latinici, na 150 straneh zelo podrobno posamezne stile sportnega plavanja, potem podrobno opisuje tehniko starta in obratov in posveča še obširno poglavje treningu in tekmovalju. Knjiga je opremljena z nekaj ilustracijami, mnogi tehnični detaili pa so še posebej podani v številnih črticah.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kuhar-(ica)

prvovrsten, se sprejme takoj v restavracijo Kosač, Prešernova ulica 52. 18582-1

Gospodična

obvladajoča nemščino, se išče k 6 letnemu fantku v slovenski rodbini v Beograd. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra. 18578-1

Trgovska

pomočnica znanstvena, samostojna in postena se sprejme v trgovino z mešanim blagom v ljubljanski okolici. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sotrudnica«. 18590-1

Sofer

z 10.000 din kavicje dobi takoj službo k tovrstnemu avtomobilu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varnost«. 18567-1

Kuharico

prvovrstno, za boljše restavracijo, išče na takoj. Plača dobra. Stara do 30 let. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Restavracija«. 18566-1

Pleskarja,

dobrega strokovnjaka, sprejmem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plastika«. 18100-1

Priloge

prvovrstno moč, sprejmem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra. 18552-1

Jeloneža

vešč slovenskega in nemške jezika se išče za restavracijo. Ponudbe na naslov Kazina, Jesenice. 18558-1

Frizerko

mlajšo moč, sprejmem takoj ali po dogovoru. Naslov v vseh poslovi. Jutra. 18532-1

Dva cirkularista

za frize, žagarja za večneceljanko in brusarja rabi takoj I. Glina, parna črpa, Kostanjevica na Krki. 18554-1

Službe išče

Beseda 50 par, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Službo točilca

išče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve leti prakse«. 18574-2

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Emajlirano posteljo

z nočno omarico ter palice za zastore prodaj. Turnograjska 4, pritličje. 18561-6

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Športni voziček

za dvojčke dobro ohranjen, kupim. Trafika Poljanska c. 51, Ljubljana. 18573-7

2 jermenice

litoželezne, lahke, premer 50 cm, 8-10 cm širke, za prosti tek, kupim. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prosti tek«. 18565-7

Gumi plašče

nove ali dobro ohranjene kupi J. Majaron, Borovnica. 18559-9

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Krajevne

zastopnike sposobne in agilne sprejme zavarovalnica »Sava«. — Ljubljana, Sv. Petra cesta 2. 16900-5

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Fiat Topolino

v jako dobrem stanju, prodaj, radi nakupa večjega voza, Urbanc, Poljanska c. 69, tel. 2541. 18538-10

Avto

dvo sedežni s kabino v jako dobrem stanju, gume dobre, poraba benzina 8 litrov, prodaj za din 9500. Novosel, Celovška cesta 71. 18576-10

Lokomobilo

75 in 30 HP iz leta 1929 v jamčeno brezhibnem stanju, prodaj. Parna pilana, Velika voda, p. Crni Lug pri Delnicah. 18572-10

Dva tovrna

prvovrstne znamke v zelo dobrem stanju, za vsako ceno naprodaj. — Strojna delavnica, Ljubljana, Sv. Petra c. 85. 18579-10

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Damsko in

moško kolo prvovrstne znamke, po svezem starju napredaj večja količina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod številko »76«. 18569-15

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje sončno, zračno na Mirju, ugodno oddam. Informacije Tržaška c. 75. 18545-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Parcela

prodaj v centru st. Vida, ob državni cesti in tramvaju, ter v Vižmarjih. Ugodna lega za trgovino, obrt, vile in manjše hiše. Vižmarje, 78, nasproti mizarški zadrugi. 18022-20

Gostilniška hiša

z lepim posestvom, ca. 8 orolov zemlje, vinograd, arondirano, ob glavni cesti železniške postaje letovišča v bližini Celja, se radi družinskih razmer ugodno prodaj. 18022-20

RUDOLF ZORE

Ljubljana, Gledališka ul. 12 18581-20

50 različnih modelov dvokoles

SI LANKO IZKUPNOVNO OŠLEDITE PRI

IGN.VOK

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Proti gotovini

kupim takoj hišo v bližini mesta Ljubljane, na periferiji, ali blizu Kranja. Ponudbe pošlajte na naslov Varagje Ezo, Skopje, Obiličev Vence 20. 18586-20

Les

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Prvi jugoslovanski statistički zavod

Informativno odeljenje za drveno gradjo, Beograd, Dečanska 29. Tel. 20.374. prosi lesno industrijo za podatke za lože lesa, množine vseh vrst rezanega, mehkega, trdega, tesanega, okroglega sortimenta, kvalitete, termina dobave, cene pri takojšnjem plačilu blaga, franko vagon oziroma cif ali fob. 19577-15

Stavbeni les

in drva za kurjenje v svezem starju napredaj večja količina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod številko »76«. 18569-15

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje sončno, zračno na Mirju, ugodno oddam. Informacije Tržaška c. 75. 18545-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno

stanovanje išče družina 4 odraslih oseb za 1. november sredi mesta ali v bližnji okolici. Ponudbe pod »Hranilni knjižgovodja«. 18563-21a

Dvosobno

stanovanje s kopalnico išče za september. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »900 točilo«. 18583-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Na vso oskrbo

sprejem gospoda. Plačilo po dogovoru. Celovška št. 42, I. nadst. Ivanka Mihevc. 18575-23

Trisobna pisarna

v mezaninu, Aleksandrova cesta 4, se za mesec september odda. Polizve se pri hišniku na dvorišču. 18570-23

Iz življenja na deželi

Iz Gornje Radgone

gr— Tatvina drv. Pri posestniku Francu Klemenčiču na Janževem vrhu je imel trgovca z lesom Andrej Šajher iz Nasove kupljeno sečnjo večjega kompleksa bukovega gozda, v katerem je imel pripravljeno večjo množino bukovih drv za razprodajo. Pa so Mulec Ferdinand, Vrbancič Franc, Graj Janez, Kovačič Alojz, Antonič Jožef, Horvat Franc, Lukovnjak Ivan in Vajs Franc, vsi iz Janževih vrh, začeli so drva odnašati. Lastnik je opazil tatvino šele zdaj, ko je zmanjkalo drv za okrog 12 kubičnih metrov. Vsi so tatvino priznali. Izgovarjajo se na siromaščino.

gr— Obeta se dobra vinski letina. V gornjeradgorskem okolišu obetajo gorice razmerno dobro vinsko letino. Po hudi zimi se je vinska trta precej popravila in vse kaže, da bo trgavec obilna, če ne bo elementarnih nesreč. Nevihita v nedeljo popoldne ni povzročila posebne škode, ker je precej redka toča padala med gostim dežjem.

gr— Strela udarja v dreve. Med neviht v nedeljo je udarila strela v hruško posestnika Veberja na Spodnjem Grisu in jo razcepila in v precej debelo smreko v bližini gradiča Rotenturma, kjer je nastanena orožniška postaja.

gr— Revolverji izpodirajo nože. Na galsko prireditve, ki se je vršila pri Jakobu Klemenčiču v Ivanjcih, sta prišla iz bližnjega vinotoka na Grabonoškem vrhu že precej vinjena posestniška sinova Martin Hrašovec in Franc Weindorfer. Takoj po prihodu sta z običajnim »aufbixsanjem« prišla izzivati mirno fantovsko družbo iz sosedne Trotkove, v kateri sta se nahajala 19letni Matija Uršič in 24letni Adolf Petek. Ker Uršič in Petek na izzivanje nista reagirala, je pričel Hrašovec groziti z odprtim nožem. Prelivanju krvi sta se Uršič in Petek hotela izogniti na ta način, da sta se odstranila z veselicega prostora in odšla proti domu. To pa je napadalca Hrašovca in Weindorferja še bolj ojunalo. Stopila sta za njima, a ko sta slednja opazila, da ne bosta utekla, sta se postavila v odbran. Petek je streljal z revolverjem, Uršič pa je oborožen z lato s sosednega plota

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, veliko, mirno, čisto in sončno, z eno ali dvema posteljama, par sto korakov od Zvezde, takoj oddam. Naslov vseh posl. Jutra. 18562-23

Zenitve

vseka sredo 4 din davek 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Ločenec

želi znanja s sebi primerno starejšo gospo ali gospodično preprostejšega stanu, za skupno življenje. Predpogoj ljubezni do otrok. Dopisi na ogl. odd. Jutra pod »Iskrenost«. 18564-25

čakal na napadalca. Z izstrelkom iz revolverja je bil zadet opazovalec France Rožman iz Grabonoša, medtem ko je Uršič z lato pobil Weindorferja, da se je zgrudil nezavesten na tla. Rožman je bil zadet v desni bok, pa tudi Weindorfer po srečnem naključju ni zadobil težjih poškodb. Prvo pomoč njima je nudil banovinski zdravnik dr. Sokolov od Sv. Jurja ob Ščavnici. — V Murških sasih pa so popivali v skupni družbi fantje Jakob Kovačič, Jožef Vrbancič, Ivan Kavaš in Viktor Balek. Ko so se od preveč zaužitega alkohola že ogreli, je prišlo med Kavašem in Balekom do prepira zaradi dekleta. Med preprom je segel Balek po revolverju in začel streljati na svojega tekmeca, ki ga je hudo ranil. Poškodovanec je bil odpeljan v bolnišnico v Mursko Soboto, obratun starega sovrastva pa bo imel svoj zaključek pred sodiščem.

gr— Tlakovanje čiste počasi napreduje.

Del banovinske ceste od postajnega postopja do trgovine Pavla Benka je pripravljen za tlakovanje in so te dni začeli polagati granitne kocke. V soboto 20. t. m. so začeli razkopavati cesto na Spodnjem Grisu do obmejnega murskega mosta in navažati potreben material za tlakovanje. Vsa dela počasi napredujejo. Vzrok je brez dvoma v dejstvu, da je zaposleno premalo delavstva. Z izvedbo kanalizacije prizadeti stanovalci ob Muri niso nič kaj zadovoljni. Odvodne cevi so namreč položene tako visoko, da izteka voda po teh ceveh precej visoko nad gladino toka reke Mure ter se razlija po obrežju, kar povzroča zlasti v poletnih dneh silen smrad. Zlasti odvodni kanal pri Žilavčevi tvornici usnja na Spodnjem Grisu bi bilo nujno potrebno poglobiti do gladine reke Mure.

Iz Litije

1— Incident na sobotnem živliskem trgu. Še do nedavnega smo plačevali mladi krompir na našem živliskem trgu mnogo dražje kakor na ljubljanskem. Zato se je več strank pritožilo proti previsokim cenam. Na zadnjem trgu je kontroliral cene predsednik občine, ki je ugotovil, da nekateri prekupevalci z živili jemljejo previsok odstotek dobička. Za živila je dobiček 50% vsekakor previsok. Predsednik občine je zagrozil prekupevalcem, ki bodo jemali še nadalje previsoke dobičke z zakonskimi posledicami.

1— Varna pridobitev za nedeljske izletnike.

Mnogo je prijateljev naših dolenskih krajev. Zanimivo potovanje od Litije do znanega Čateža pod Zaplazom je opisal že pred 80 leti sloviti France Levstik. Današnji izletniki, ki se nočejo potiti po stazah mimo Liberge in Gobe in ostalih krajev, ki jih je tako otipljivo in sočno opisal velikan Levstik, pa se lahko poslužijo avtobusne zveze med Litijo in Sv. Križem, ki jo je uvedel z udobnim avtobusom g. Dolinar. Še do nedavnega smo imeli na tej progi le konjsko pošto, ki je bila ena najstarejših v naših okolici in v zadnjem času tudi edina poštna zveza na konjsko vprego. Na željo se lahko večje družbe potegnejo še od Sv. Križa tudi do Čateža, sicer pa imajo od Sv. Križa kratko, udobno senčno pot mimo Pačetovega gradu, kjer je bil France Levstik za domačega učitelja. Naša Dolenska je sedaj v najlepšem okrasju. Za izletnike je priporočljiva naslednja trasa: do Litije z vlakom,

čakal na napadalca. Z izstrelkom iz revolverja je bil zadet opazovalec France Rožman iz Grabonoša, medtem ko je Uršič z lato pobil Weindorferja, da se je zgrudil nezavesten na tla. Rožman je bil zadet v desni bok, pa tudi Weindorfer po srečnem naključju ni zadobil težjih poškodb. Prvo pomoč njima je nudil banovinski zdravnik dr. Sokolov od Sv. Jurja ob Ščavnici. — V Murških sasih pa so popivali v skupni družbi fantje Jakob Kovačič, Jožef Vrbancič, Ivan Kavaš in Viktor Balek. Ko so se od preveč zaužitega alkohola že ogreli, je prišlo med Kavašem in Balekom do prepira zaradi dekleta. Med preprom je segel Balek po revolverju in začel streljati na svojega tekmeca, ki ga je hudo ranil. Poškodovanec je bil odpeljan v bolnišnico v Mursko Soboto, obratun starega sovrastva pa bo imel svoj zaključek pred sodiščem.

gr— Tlakovanje čiste počasi napreduje.

Del banovinske ceste od postajnega postopja do trgovine Pavla Benka je pripravljen za tlakovanje in so te dni začeli polagati granitne kocke. V soboto 20. t. m. so začeli razkopavati cesto na Spodnjem Grisu do obmejnega murskega mosta in navažati potreben material za tlakovanje. Vsa dela počasi napredujejo. Vzrok je brez dvoma v dejstvu, da je zaposleno premalo delavstva. Z izvedbo kanalizacije prizadeti stanovalci ob Muri niso nič kaj zadovoljni. Odvodne cevi so namreč položene tako visoko, da izteka voda po teh ceveh precej visoko nad gladino toka reke Mure ter se razlija po obrežju, kar povzroča zlasti v poletnih dneh silen smrad. Zlasti odvodni kanal pri Žilavčevi tvornici usnja na Spodnjem Grisu bi bilo nujno potrebno poglobiti do gladine reke Mure.

Iz Litije

1— Incident na sobotnem živliskem trgu. Še do nedavnega smo plačevali mladi krompir na našem živliskem trgu mnogo dražje kakor na ljubljanskem. Zato se je več strank pritožilo proti